

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2001 harvinaisuushavainnot

Heikki Luoto, Tapio Aalto, Antero Lindholm, Tapani Numminen ja Visa Rauste

BirdLife Suomen Rariteettikomitea (RK) käsitteli vuodelta 2001 318 lomaketta ja hylkäsi niistä 53 (17 %). Kun mukaan lasketaan lomakkeet aiemmilta vuosilta nousi käsiteltyjen lomakkeiden määrä 351:een ja hylättyjen 55:een (16 %). Hylkäysprosentti kohosi varsin paljon edellisvuosien noin 10 %:n tasosta, syynä mm. arosuohaukkakaavakkeiden luvattoman heikko taso. RK sai listauksen Bongariliiton lintutiedotukselle ilmoitetuista vuoden 2001 harvinaisuuksista. Tämän perusteella RK:n kaipaamien lomakkeiden palautusprosentti oli edelleen yli 90 %. Katsaus on siis hyvin kattava otos vuoden 2001 aikana Suomessa nähdyistä harvinaisista linnuista. Tästä suurkiitos kuuluu paitsi kaikille lomakkeensa lähettäneille havainnoitsijoille myös aluevastaaville ja ARK:ille, jotka ovat jälleen kiittävästi keränneet oman alueensa harvinaisuushavainnot.

Suomelle uutena lintulajina havaittiin välimerenhaukka syyskuussa Ahvenanmaalla. Ensihavainnot ilmoitettiin myös joutsenhanhesta (vuodelta 1990) ja valkoposkisorsasta, mutta RK sijoittaa molemmat lajit E-kategoriaan. Muita suurharvinaisuuksia olivat amerikantukkasotka, sekä eskimo- ja rusokaulasirri. Pilkkaniiska, neitokurki, mustanmerenlokki, kilju- ja pikkukiljukotka esiintyivät ennätysellisen runsaina. Nuorten arosuohaukkojen invaasio elo-syyskuussa Suomeen ja Länsi-Eurooppaan oli massiivinen. Vuosi oli hyvä myös etelänsatakielen, viirusirkkalinnun, pikkukultarinnan, viitatiehen ja punakottaraisen osalta.

AERC-kategoriat otettu käyttöön Suomessa

Rariteettikomitean tehtäviin kuuluu ylläpitää luetteloa maassamme tavatuista lintulajeista. Tähän liittyen RK joutuu ottamaan kantaa myös lintujen alkuperään: luonnonvarainen vai vankeudesta karannut tai ihmisen siirtämä?

Alkuvuosinaan 1975–1978 RK jakoi havainnot kolmeen kategoriaan, jotka määriteltiin eri katsauksissa hieman eri sanoin, esimerkiksi (Mikkola 1978):

I kategoria — luonnonvarainen lintu

II kategoria — mahdollisesti karannut tai mahdollisesti ihmisen siirtämä lintu

III kategoria — ihmisen siirtämä tai sellaiseksi tulkittu lintu

Kategoriaan II kuuluviksi tulkittiin melko paljon lajeja, mm. useimmat haikara- ja sorsaharvinaisuudet sekä mm. pikku- ja hanhikorppikotka.

Luokittelua yksinkertaistettiin vuoden 1979 katsauksesta alkaen (Mikkola 1980). Kategoria II poistettiin, ja "vain ihmisen siirtämiksi todetut tai tulkitut on erotettu muista merkitsemällä ne hakasulkeisiin []". Vuoden 1983 katsaukseen saakka tällaiset havainnot julkaistiin hakasulkeissa yhdessä muiden havaintojen kanssa. Vuoden 1984 katsauksesta alkaen ne on julkaistu oman otsikon "Todennäköisiä tarha- tai häkkikarkulaisia / *Presumed escapes*" alla. Näiden lisäksi Suomessa havaitaan vapaina myös monia eksoottisia lintulajeja tai sellaisia lintuysilöitä, joiden tarha- tai häkkikarkuruudesta ei ole epäilystä. Näitä ei yleensä edes raportoida RK:lle, eikä niistä tehtyjä havaintoja ole yleensä julkaistu RK-katsauksissa.

Luonnonvaraiseksi tulkittujen lajien listaa tarkistettiin vuonna 1992, jolloin tästä kategoriasta siirrettiin seitsemän lajia todennäköisten karkurien luokkaan: flamin-

go, sirppisorsa, harjakoskelo, pikkutelkkä, palmukyyhky, pyrstötulkku ja niittysirkku (Jännes 1992). Tätä perusteltiin mm. tulokinnan yhdenmukaistamisella muiden Euroopan maiden tilannetta vastaavaksi. Määritelmiin ei tässä yhteydessä puututtu.

AERC ja Eurooppa-lista

Euroopan rariteettikomiteoiden yhteiselin Association of European Rarities Committees (AERC) (<http://www.birding.yucom.be/AERC/>) alkoi 1990-luvun alussa koota koko Euroopan kattavaa, maakohtaista lajiluetteloa, Eurooppa-listaa. Lähinnä tätä tarkoitusta varten AERC otti käyttöön oman kategorialuokittelun (em. verkkosivulla *Guidelines*). Se perustuu mm. Iso-Britanniassa käytössä olleeseen luokitukseen, mutta AERC-kategorioiden määritelmät ovat huomattavasti yksinkertaisemmat. Niitä on tarkennettu viimeksi syyskuussa 2001 AERC:n jäsenmaiden kokouksessa Puolassa. Nykyisessä versiossa kategoriat on määritelty näin:

- A. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena ainakin kerran vuoden 1949 jälkeen.
- B. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena vain vuosien 1800 ja 1949 välillä.

Mandariinisorsahavainnot (*Aix calericulata*) menevät alueellisen rariteettikomitean käsittelyyn, mutta joutsenhanhet (*Anser cygnoides*) käsittelee Rariteettikomitea. Oikeanpuoleisen kuvan hanhijoutsenet tavattiin Kristiinankaupungissa 24.8.1990. Havainto sijoitettiin E-kategoriaan, koska luonnonvaraista siirtymistä Aasiasta ei ole Euroopassa todettu ja kyseessä on yleinen tarhalintu.

Mandarin Duck and Swan Geese.

- C. Laji, jonka karanneista tai vapautetuista yksilöistä on maahan syntynyt elinvoimainen populaatio tai yksilöt ovat peräisin toisen maan tällaisesta populaatiosta.
- D. Laji, joka ei ole lähes varmasti luonnonvarainen (jolloin se sijoitetaan kategoriaan A) tai lähes varmasti karkulainen (kategoria E).
- E. Varma tai lähes varma tarha- tai häkki-karkulainen.

Suomen RK on ollut edustettuna AERC:n kokouksissa, joissa Eurooppa-listaa ja kategorioita koskevat päätökset on tehty. Käytännön työhön Suomen lajiston luokittelun aikaan saamiseksi ryhdyttiin 1990-luvun lopussa. Kun Suomen aineistoa ryhdyttiin muokkaamaan Eurooppa-listan tarpeisiin, törmättiin moniin ongelmiin. Suomessa lajit luokiteltiin kaksiluokkaisesti "hakasulkeisiin" tai "luonnonvaraisiksi", kun AERC edellytti lajien luokittelua viiteen eri luokkaan. Lisäksi ongelmana on ollut kategorioiden määritelmien tulkinnanvaraisuus, mistä syystä luokittelua on sovellettu eri maissa monella eri tavalla.

Asiasta on keskusteltu viime aikoina melko runsaasti eri maiden rareteettikomiteoiden kanssa. Lähes ainoa asia, josta valitsee yksimielisyys, on se, että kategorioita tulkitaan eri tavalla. Nykyiset määritelmät eivät selvästikään sellaisenaan ole riittäviä yhtenäisten tulkintojen perustaksi.

RK pitää kuitenkin tärkeänä, että Suomessa tavatun lintulajiston luokittelu on mukana Eurooppa-listalla, vaikka eri maiden tulkinnat eroavatkin toisistaan. Vasta kattavan yhteisen listan avulla on mahdollista arvioida, kuinka paljon eri maiden käytännöt ja tulkinnat todella poikkeavat toisistaan. Lisäksi yhteisen listan avulla on helpompi arvioida, kuinka käytäntöä tulisi yhtenäistää – määritelmiä vai niiden tulkintaa muuttamalla.

Suomen lajiston kategoriat

Suomen RK on kokouksessaan 16.12.2001 luokitellut Suomessa tavatut lajit AERC-kategorioihin (taulukko 1) nimenomaan Eurooppa-listan ensimmäistä versiota varten. Lähtökohtana RK:n tulkinnalle on ollut, että aiemmin luonnonvaraiseksi tulkittujen lajien alkuperää ei ole arvioitu uudestaan, vaan nämä lajit on tulkittu automaattisesti A- tai B-luokkaan kuuluviksi. Entisten "todennäköisten tarhakarkulaisten" luonnonvaraisen esiintymisen mahdollisuutta ei myöskään ole arvioitu uudestaan, vaan nämä lajit on katsottu automaattisesti D- tai E-luokkaan kuuluviksi (C-luokkaan tulkittuja kupari- ja mandariinisorsaa lukuun ottamatta).

On syytä huomata, että AERC-luokkien alkuperäismääritelmässä A-luokkaan

Taulukko 1. Suomessa tavatut lintulajit AERC-kategorioittain

Table 1. Bird species observed in Finland in AERC categories..

Kategoria A

Kaikki tähän asti luonnonvaraisina pidetyt lajit lukuun ottamatta lajeja, joita ei ole tavattu vuoden 1949 jälkeen ja jotka muodostavat kategorian B.

Kategoria B

PELONO	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Pelikaani
HALHUS	<i>Haliaeetus leucoryphus</i>	Aromerikotka
CHLUND	<i>Chlamydotis undulata</i>	Kaulustrappi
OTITAR	<i>Otis tarda</i>	Isotrappi
CALLLA	<i>Calidris minutilla</i>	Amerikansirri
CLAGLA	<i>Clamator glandarius</i>	Harakkakäki
CORDAU	<i>Corvus dauuricus</i>	Idännaakka

Kategoria C

RK tarkastaa kuparisorsahavainnot ja alueellinen komitea mandariinisorsahavainnot.

BRACAN	<i>Branta canadensis</i>	Kanadanhanhi
AIXGAL *	<i>Aix galericulata</i>	Mandariinisorsa
OXYJAM	<i>Oxyura jamaicensis</i>	Kuparisorsa
PHACOL	<i>Phasianus colchicus</i>	Fasaani
COLLIV	<i>Columba livia</i>	Kesykyhky

Kategoria D

Kaikki tämän kategorian lajit kuuluvat RK:n tarkastuksen piiriin.

PHORUB	<i>Phoenicopterus ruber</i>	Flamingo
ANAFAL	<i>Anas falcata</i>	Sirppisorsa
BUCALB	<i>Bucephala albeola</i>	Pikkutelkkä
MERCUC	<i>Mergus cucullatus</i>	Harjakoskelo
AEGMON	<i>Aegypius monachus</i>	Munkkikorpipikotka
SERCIT	<i>Serinus citrinella</i>	Sitruunahemppo
EMBBRU	<i>Emberiza bruniceps</i>	Ruskopääsirkku
PASCYA	<i>Passerina cyanea</i>	Indigokardinaali

Kategoria E

Tämän kategorian havainnot tarkistaa joko alueellinen komitea (merkitty tähdellä) tai RK (muut).

BUBIBI	<i>Bubulcus ibis coromandus</i>	Lehmähaikara
PHOCHI	<i>Phoenicopterus chilensis</i>	Chilenflamingo
CYGATR*	<i>Cygnus atratus</i>	Mustajoutsen
ANSIND *	<i>Anser indicus</i>	Tiibetinhani
ANSCYG	<i>Anser cygnoides</i>	Joutsenhanhi
ALOAEG	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Afrikanhanhi
AIXSPO *	<i>Aix sponsa</i>	Morsiosorsa
ANASIB	<i>Anas sibilatrix</i>	Patagonianhaapana
ANAFOR	<i>Anas formosa</i>	Siperiantavi
ANACYA	<i>Anas cyanoptera</i>	Punatavi
ANABAH	<i>Anas bahamensis</i>	Valkoposkisorsa
HALPEL	<i>Haliaeetus pelagicus</i>	Kuningasmerikotka
STRSEN	<i>Streptopelia senegalensis</i>	Palmukyyhky
CLAJAC	<i>Clamator jacobinus</i>	Jakobiinikäki
PHOTER	<i>Phoenicurus erythrogaster</i>	Vuorileppälintu
STUSIN	<i>Sturnus sinensis</i>	Kiinankottarainen
STUCIN	<i>Sturnus cineraceus</i>	Viirupääkottarainen
URASIB	<i>Uragus sibiricus</i>	Pyrstötulkku
EMBCIO	<i>Emberiza cioides</i>	Niittysirkku
EMBELE	<i>Emberiza elegans</i>	Kultatöytänsirkku
PASAMO	<i>Passerina amoena</i>	Turkoosikardinaali
PASCIR	<i>Passerina ciris</i>	Sateenkaarikardinaali

kuuluvien lajien luonnonvaraisuuden aste on määritelty eri tavalla itse A-luokan kuvauksessa kuin vastaavasti D-luokan kuvauksessa. Kaikista "luonnonvaraisista" Suomessa tavatuista huippuharvinaisuuksista ei välttämättä voi käyttää D-luokan alkuperäismääritelmää "almost certainly" = melkein varmasti" luonnonvarainen, vaan

joihinkin "luonnonvaraisiksikin" luokiteltuihin lajeihin sisältyy vaikeasti arvioitava riski karkurialkuperästä. RK:n tulkinta AERC-luokkien ja entisen kaksiluokkaisen järjestelmän yhteensovittamisesta on varsin samankaltainen ja linjassa monen muun maan (esim. Ruotsin) tulkinnan kanssa. AERC:n ohjeiden mukaan kansal-

liseen lajilistaan lasketaan A-, B- ja C-luokkiin kuuluvat lajit.

Kategoria B on puhtaasti tekninen, eikä siihen liity ongelmia. Myös kategoria C on suhteellisen helppo Suomessa pesivien lajien osalta. Ongelmallisempia ovat lajit, joilla on muualla Euroopassa pesivä, alun perin istutetuista tai tarhasta karanneista linnuista syntynyt populaatio. Tällaisia lajeja ovat mm. kuparisorsa ja mandariinisorsa, joiden pesimäkanta on muualla Euroopassa elinvoimainen, mahdollisesti levittäytyvä ja lisäksi molempia lajeja pesii melko lähellä maataamme. Kupari- ja mandariinisorsan osalta on täysin mahdollista, että lintuja harhautuu Suomeen näistä populaatioista. Tästä syystä nämä lajit sijoitettiin C-kategoriaan. Afrikanhanhen tilanne on periaatteessa hyvin samanlainen. RK:n tiedossa olevat Suomen havainnot ovat kuitenkin ajalta, jolloin pesimäkanta Euroopassa on hyvin todennäköisesti ollut niin pieni, että tulkinta em. sorsia vastaavasti ei ole yhtä vahvasti perusteltua. Tästä syystä afrikanhanhi on toistaiseksi kategoriassa E.

Yksi ongelma on rajanveto D- ja E-lajien välillä. Undulaatti on helppo ratkaista E-kategoriaan kuuluvaksi, mutta miten tulkita "melkein varma karkuri"? RK linjasi D-kategorian varsin suppeaksi monen muun maan tavoin. D-lajeilla on todellista harhailupotentiaalia, mutta nykytiedoin näihin liittyy perusteltu epäily karkuruudesta. Havaintojen karttuminen saattaa tuoda lisävalaistusta harhailijoiden alkuperään.

D-kategorian kaikki havainnot on syytä ilmoittaa RK:lle aivan samoin kuin havainnot A-kategorian linnuista. Korostaakseen D:n merkitystä AERC totesi Slovakian kokouksessa 1997: "Kategoria D on muodostumassa yhä tärkeämmäksi, suosittelemme sen tekemistä 'pinnakelpoiseksi'."

E-listalle tulkittiin kaikki lajit, joiden levinneisyys- tai muuttokuvion ei nykytiedoin katsota tukevan luonnollista harhautumista Eurooppaan. Tähän kategoriaan sijoitettiin mm. itäisimmän Aasian ja läntisen Pohjois-Amerikan pitkämatkaisetkin muuttolinnut (punatavi *Anas cyanoptera*, turkoosikardinaali *Passerina amoena*, viirupääkottarainen *Sturnus cineraceus*, kultatöyhtösirkku *Emberiza elegans*), ja kauempaa Euraasian mantereelta kotoisin olevat lyhyen matkan muuttajat (palmukyyhky *Streptopelia senegalensis*, niittysirkku *Emberiza cioides*, vuorileppälintu *Phoenicurus erythrogaster* ja pyrstötulkku *Uragus sibiricus*). Vuonna 1994 havaittu lehmähaikara sijoitettiin kategoriaan E, koska lintu oli intialaista alalajia *coromandus*.

Näin rajattu E-kategoria on varsin laaja. AERC-periaatteiden mukaan myös havainnot kategorian E lajeista tulisi kerätä, erityisesti jos ilmenee viitteitä lintujen lisääntymisestä luonnossa, mikä saattaa olla alku uuden populaation synnylle. RK:n

mielestä ei kuitenkaan ole perusteltua alkaa kerätä suomalaisia undulaattihavainnot. Taulukossa 1 on lueteltu sellaiset Suomessa tavatut E-lajit, joista kaikki havainnot on RK:n mukaan syytä kerätä. Useimmista lajeista RK tarkistaa havainnot, mutta joidenkin lajien kohdalla tätä ei pidetty tarpeellisenä. Näistä lajeista havainnot olisi kerättävä paikallisella tasolla ja julkaistava myös kansallisen "pikkurikatsauksen" yhteydessä.

RK korostaa, että tietämys sekä luontaisen harhailun että karkurialkuperän todennäköisyydestä on monessa tapauksessa vielä hyvin puutteellista. Luokittelu on työkalu em. tiedon jäsentämiseen ja keräämiseen. Tiedon lisääntyessä käytännöt ja sen myötä luokittelukin voivat muuttua.

Katsauksesta ja katsausvuodesta

Mikäli katsauksesta puuttuu jokin havainto, josta sinulla on tietoja, tai mikäli havaitset katsauksessa virheitä tai muita puutteita, ota yhteyttä sihteeriin. Kaikki olennainen RK:aan liittyvä (myös RK:n tiedotteet) löytyy *BirdLifen* kotisivuilta osoitteesta <http://www.birdlife.fi>. Näiltä sivuilta löytyvät myös lajikohtaisesti kaikki Suomessa hyväksytyt havainnot RK:n perustamisesta lähtien. AERC:n kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.birding.yucom.be/AERC/index.htm>.

AERC:n kokous, jollaisia pidetään kahden vuoden välein, järjestettiin viimeksi Puolan Helissä syyskuun lopussa. Suomen RK:sta kokoukseen osallistui Antero Lindholm ja Visa Rauste. Kokouksen mielenkiintoisin asia oli, että AERC:n taksonominen komitea (TAC) organisoitiin uudelleen. Taksonomiset tulkinnot ovat Euroopan maissa viime vuosina alkanee erkaantua toisistaan. Tätä pidetään yleisesti huonona kehityksenä, johon uuden

TAC:n toivotaan tuovan muutoksen. RK:lta kysellään säännöllisesti, miksei Suomi seuraa "yleistä taksonomista kehitystä" esimerkiksi harmaalokkien osalta. Kuitenkaan mitään yksimielisyyttä ei ole: mm. Ruotsissa, Tanskassa ja Iso-Britanniassa harmaalokkia pidetään yhä yhtenä lajina, vaikka joillain lehdillä on omia tulkintoja. Suomen RK ei toistaiseksi lähde sooloilemaan taksonomian kanssa, vaan ensisijaisesti odottaa, muodostuuko jonkinlaista eurooppalaista linjaa.

RK:n kokoonpano oli vuoden 2001 lopussa: Visa Rauste (puheenjohtaja), Heikki Luoto (sihteeri), Tapio Aalto, Antero Lindholm, Pekka J. Nikander, Tapani Numminen ja Kari Soilevaara. Useita vuosia ansiokkaasti RK:ssa toimineet Jari Peltomäki ja Tom Lindroos luopuivat tehtävistään vuoden 2001 aikana.

Teknisiä ohjeita

Rengastajan tulee aina linnun pyydystettyään tarkistaa, että on mitannut oikein ja ottaa aina mahdollisimman monta mittaa. Pelkkä siiven pituus ja paino kertovat varsin vähän lajista. Teemapyyntiä harrastavien tulisi ennen pyydystämistä tutustua lajia koskevaan kirjallisuuteen, jotta selviäisi, mitkä mitat ovat tärkeitä lajin tai alalajin tunnistuksen kannalta. Kaavakkeelle tulee merkitä myös renkaan numero.

Vältä kirjoittamasta lomakkeen marginaaleihin, käytä mieluiten kirjoittamiseen konetta tai mustaa kynää. Älä kirjoita lomakkeen kääntöpuolelle, vaan käytä erillistä valkoista A 4-kokoista paperia. Niputtaessasi papereita tai liitteitä havainnon mukaan käytä paperiliitintä ja vältä mahdollisuuksien mukaan nitojaa, sillä kopioimisvaiheessa paperit joudutaan irtottamaan toisistaan. Tämä kaikki helpottaa olennaisesti lomakkeiden kopiointia.

Silkkihaikara (*Egretta garzetta*) Vilppulassa 29.10.2001. © Pekka Komi.
Little Egret.

Tietokoneelta suoraan tulostetut lomakkeet ovat nykyään varsin yleisiä. Tulosteen ei tarvitse muistuttaa ulkoasultaan esipainettua RK-kaavaketta. Riittää, kunhan esitöt asiat suunnilleen kaavakkeen mukaisessa järjestyksessä. Muista aina jättää tilaa RK:n diaarionumerolle. Ohjeita lomakkeen täyttämistä on julkaistu *Bongari-lehdessä* (Jännes & Lindroos 1998). Valmiin lomakepohjan pystyy myös imuroimaan *BirdLifen* kotisivuilta.

Taas kerran RK painottaa alkuperäismuistiinpanojen tärkeyttä. Nykyään yhä useammat havainnot dokumentoidaan digi- tai videokuvin, jolloin muistiinpanoilla ei ole suurta merkitystä, ja havainnoijat näyttävät tekevän sellaisia yhä vähemmän. Kuitenkin esimerkiksi nopeissa tilanteissa, joissa "kovia" dokumentteja ei saada, alkuperäismuistiinpanot ovat RK:n päätöksen tärkein perusta. Hyvien maastomuistiinpanojen tekeminen ei ole helppoa. Sitä kannattaa harjoitella vaikkapa "pikkurarien" tai tavallisten lintujen erilaisten pukujen kanssa.

Lyhenteet

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuosina: 1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, +1kv ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muut ikälyhenteet: juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussaan = nuoruuspukuinen, ad = aikuinen, subad = esiaikuinen, pull = pesä- tai maastopoikanen.

Muut lyhenteet: jp = juhlapukuinen, tp = talvipukuinen (esim. kuikkalinnuilla ja ruokkilinnuilla tämä tarkoittaa nuorta, esiaikuista tai talvipukuista aikuista lintua), vp = vaihtopukuinen, n-puk = naaraspuukuinen, Å = laulava, r = rengastettu. v/video tarkoittaa, että RK:lla on ollut käytettävissään linnusta otettu valokuva tai videonauha ja ä, että RK:lla on ollut määrittäytymisen tukena linnusta saatu äänite. Muutavasta linnusta on ilmoitettu lentosuunta (N = pohjoinen jne).

Jos yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä. Tässä katsauksessa havainnon kohdalla on neljä havainnoitsijaa, mikäli lomakkeella on mainittu näin monta nimeä. Lomakkeen täyttäjän nimi on ensimmäisenä paitsi, jos hän on ilmoittanut havainnon jonkun toisen puolesta, eikä itse ole havainnut lintua. Tällöin ensimmäisenä on linnun näkijä ja toisena ilmoittaja. Ilmoittajan jälkeiset nimet on kirjoitettu siinä järjestyksessä kuin ne ovat lomakkeella. Mikäli ilmoittaja ja löytäjä ovat eri henkilöitä, löytäjä on mainittu toisena. Jos RK on saanut jostain havainnosta useampia lomakkeita, eri lomakkeiden tiedot on yhdistetty, ja havainnoitsijat ovat

yksien sulkeiden sisällä. Myös ne henkilöt, jotka ovat luovuttaneet valokuvia, videonauhoja tai muuta materiaalia RK:n käyttöön, on pyritty mainitsemaan havainnotien kohdalla tilan niin salliessa.

Katsauksen yksilömäärät

Katsauksessa on lajin nimen jälkeen kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismäärän tiettyinä ajanjaksoina. Ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku jakson RK:n toiminnan alkamisesta 1975 vuoden 2000 loppuun ja kolmas esiteltävän vuoden 2001. Näiden lukujen summa on siis kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä.

Hyväksytyt havainnot

Accepted records

Amerikanjääkuikka (*Gavia immer*) (2,76,8)
5.5. Eckerö, Styringsudden tp (Göran Andersson); 17.5. Kirkkonummi, Porkkala, Pampskatan tp E (Pekka Komi, Margus Ellermaa); 2.6. Virolahti, Harvajanniemi +2kv jp NE (Hannu Huhtinen, Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto); 11.8. Kristiinankaupunki, Siipyy, Domarkobben +2kv jp S (Petri Rissanen, Kari Hakala); 5.10. Valkeala, Vuohijärvi +2kv jp SW (Timo Pulliainen); 6.10. Kuopio, Pirttiniemi +2kv jp WSW (Heikki Kotilainen); 18.10. Kangasala, Keisarinharju tp SW/SSW (Pekka Suhonen); 17.11. Eura, Pyhäjärvi, Sieravuori tp (Jarmo & Rauli Holm).

25.5.2000 Hailuoto, Marjaniemi +2kv jp N/NE (Aappo Luukkonen ym.).

Vuoden 2000 yksilömäärä nousee 12:een, mikä on kaikkien aikojen runsain esiintyminen.

Myrskylintu (*Fulmarus glacialis*) (12,19,1)
17.5. Utsjoki, Vetsikko, Välimaa W (Heikki Karhu, Viljo Valle).

Ensimmäinen toukokuinen myrskylintuhavainto ja yksi harvoja muuttolennossa havaittuja.

Suula (*Morus bassanus*) (3,31,2)
6.-8.10. Imatra, Rautionkyliä – Immalanjärvi 1kv (video) (Esa & Antti Sojamo, Topi Mäkinen ym.); 6.11. Kuopio, Kurkimäki, Iso-Lauasjärvi 1kv (v) (ilm. Terho Hämäläinen).

Kuopion lintu saatiin huonokuntoisena kiinni ja se toimitettiin Heinolan lintutarhalle, missä se kuoli. Nykyisin lintu on Kuopion luonnontieteellisen museon kokoelmissa.

Silkkihaikara (*Egretta garzetta*) (0,16,1)
29.10. Vilppula, keskusta, venesatama (video,v) (Markku Saarinen, Jouni Tukia, Esa Vierimaa, Pekka Komi ym.).

Myöhäisin maassamme tavattu silkkihaikara. Lokakuulta tunnetaan kolme muuta havaintoa.

Pronssi-iibis (*Plegadis falcinellus*) (2,43,1)
27.-29.9. Tammisaari, Finby gränd (video) (Karno Mikkola, Ari Kuusela, Jukka J. Nurmi ym.).

Yhtä havaintoa lukuun ottamatta (Suomen ensimmäinen havainto 1.6. n. 1830 koski kahta lintua Kaarinan Kuusistossa) kaikki Suomen pronssi-iibikset on havaittu syys- tai lokakuus-

sa. Pronssi-iibis on viimeisten vuosikymmenten aikana selvästi taantunut pesimäalueellaan Euroopassa. Tärkeimpänä syynä pidetään kosteikkojen kuivatuksia esim. maanviljelyksen käyttöön. Euroopan nykykanta on enintään 19 000 paria ja yli 90 % linnuista elää Mustanmeren ympäristössä (Tucker & Heath 1994).

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*) (27,178,-)
18.7.1994 Joutseno, Pulp 5 SW (Ville Supponen).

Ennätysvuoden 1994 kokonaismäärä kohoa 95:een. Lajin yksilömäärät on tarkistustuloksesta korjattu.

Poistettu tarkastettavien joukosta vuoden 2000 alusta.

Amerikanhaapana (*Anas americana*) (1,37,2)

21.5.-28.6. Tohmajärvi, Peijonniemenlahti jp k (video) (Heikki Pönnkä, Jari Helstola ym.); 31.5. Tohmajärvi, Peijonniemenlahti jp k (Hannu Kivivuori, Michael Henking, Jurg Kägi, Pasi Siistonen ym.).

Samalla paikalla nähtiin siis kaksi lintua, joista toinen ainoastaan yhtenä päivänä.

Tavi (*Anas crecca carolinensis*) (1,43,7)
26.4. Pedersöre, Sandsudsfjärden jp k (Sami Salomkoski); 28.4. Uusikaupunki, Pyhämaa, Lamminjärvi jp k (Jukka Sillanpää ym.); 4.-7.5. Kalajoki, Vihaslahti jp k (Marko Pohjoismäki, Jarno Saarinen, Seppo Pudas, Harri Hongell ym.); 5.5. Siikainen, Leväsjoen jp k (Esa & Antti Partanen, Pasi Mäkelä); 5.-8.5. Kirkkonummi, Byviken jp k (Karno Mikkola, Mika Lehtinen, Matti Kapanen ym.); 6.-7.5. Lumijoki, Sannanlahti jp k (video) (Petri Lampila, Jari Peltomäki, Kari Varpenius ym.); 10.-12.5. Mietoinen, Mietoistenlahti jp k (Jukka Sillanpää, Pentti Vihanto, Seppo Sällylä, Timo Elovaara ym.).

Sinisiipitavi (*Anas discors*) (1,12,1)
28.-30.4. Eckerö, Marby, Insundet jp k (Heidi Hannula, Anita Etholén, Göran Andersson, Matti Pajunen ym.).

Uusi laji Ahvenanmaan maakunnalle.

Punapäänarsku (*Netta rufina*) (9,56,4)
7.4. Vilppula, Melaskoski n (v) (Markku Saarinen, Esa Vierimaa, Paula Änäckälä); 24.4. Espoo, Laajalahti n (Jyri Heino, Antti Mikala ym.); 3.5. Heinola, Nynästenlahden lintutorni n (Marita Toivonen, Osmo Ruottinen, Petri Kuhnno, Mika Selin ym.); 12.9. Iitti, Säaskjärvi n-puk (Heikki Nurmi, Antti Vänskä).

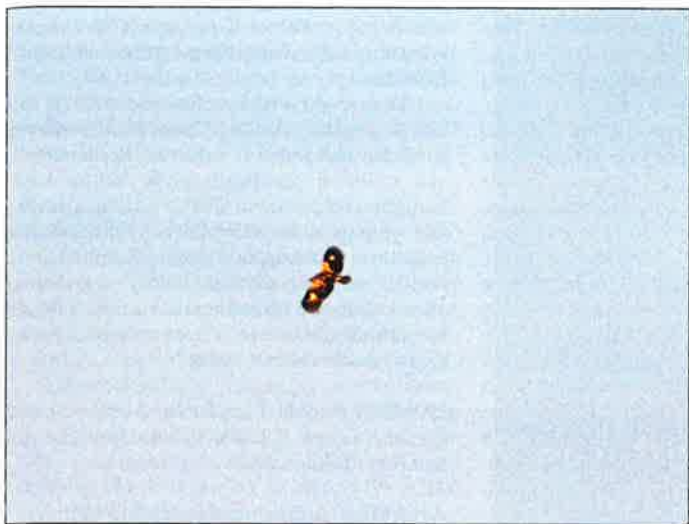
2.7.1980 Espoo, Laajalahti k (Antero Tammisto).

Amerikantukkasotka (*Aythya collaris*) (0,4,1)

29.5. Kalajoki, Rahja jp k (Heikki Tuohimaa).
Pesimälinnustotakseerauksen yllätysheikkä! Ruotsissa amerikantukkasotkia on havaittu vuoden 2000 loppuun mennessä 21 yksilöä (Cederroth 2001).

Pilkaniska (*Melanitta perspicillata*) (10,34,5)

29.4.-1.5. Korppoo, Jurmo +2kv k (video) (Jari Helstola, Osmo Kivivuori, Kaj-Ove Pettersson, Pekka Toola ym.); 30.4. Pori, Tahkoluoto k N (Pirkka Mikkola, ilm. Juhani Karvonen); 19.5. Föglö, Bänö, Åskholm +2kv k (Bertil Sundblom); 1.6. Pori, Tahkoluoto 2kv k (Juha Niemi, Juha Tanntu); 4.7. Kristiinankaupunki, Trutklobarna +2kv k N (Kari Korhonen).

Pikkukiljukurkka (*Aquila pomarina*) Kirkkonummella 6.9.2001. Linnun selväräjäiset "Aquila-laikut", hiekanruskeat peitinhöyhenkentät ja tumma "satula" erottuvat hyvin. © Matti Jäppinen.

Lesser Spotted Eagle.

Arosuohaukka 1kv (*Circus macrourus*) Inkoossa 9.9.2001. Pelkkä kaulurin olemassaolo ei yleensä riitä varmaan lajinmääritykseen, vaan päänkuviot pitäisi kuvata mahdollisimman tarkkaan samoin kuin käsisiiven alapinnan kuviointi. © Pekka Komi.

Pallid Harrier.

Runsain esiintyminen kautta aikain. Kahtena vuonna (1985 ja 1997) on havaittu neljä lintua.

Isohaarahaukka (*Milvus milvus*) (11,27,0) 6.5.1992 Värtsilä, Hopeakallio NNW (Markku Halonen, Ari Parviainen, Pertti Mähönen).

Miltei puolet maamme isohaarahaukoista on havaittu vuonna 1992 (yhteensä 18 yksilöä). Laji on runsastunut Ruotsissa, mutta viimeisen kymmenen vuoden aikana huolestuttavasti vähentynyt muualla Euroopassa. Eurooppalaisten isohaarahaukkojen tärkeimmällä talvehtimisalueella Espanjassa yksilömäärät ovat puoliintuneet vuosien 1994 ja 2000 välisenä aikana (Wirdheim 2001).

Hanhikorppikotka (*Gyps fulvus*) (6,4,0) elokuu 1960 Kälviä, Marinkaistenneva (v) (ilm. Marko Pohjoismäki).

Lintu ammuttiin ja se on nykyisin täytettynä Kälviällä.

Käärmekotka (*Circaetus gallicus*) (0,32,3) 13.5. Kirkkonummi, Saltjärden (Olli Vesikko); 1.6. Kotka, Heinsuo N (Klaus Laine); 1.6. Virolahti, Kurkela E (Mats Björklund, Leo Saarijärvi, Jorma Rökköläinen, Jorma Mättölä ym.); 8.7. Liminka, Virkkula E/SW (Petri Lampila).

Kotkan ja Virolahden havaintojen tulkittiin koskevan samaa yksilöä.

Arosuohaukka (*Circus macrourus*) (33, 209,-)

19.-20.4. Köyliö, Huhdinkylä 2kv k (video) (Kari Kekki, Jarmo Holm, Ilkka Kuvaja, Pekka Alho ym.); 26.4. Pukkila, Kantele +2kv n N (Mauri Leivo); 5.5. Hämeenkyrö, Sarkkilanjärvi 2kv N (Jouni Riihimäki, Juha Lehtinen, Petri Merta, Tommi Laurinsalo ym.); 5.5. Vaala, Säräisniemi, Painuanlahden lintutorni 2kv (v) (Jouni Ruuskanen, Marjatta Kurvinen, Raija Huusko, Juha Karjalainen ym.); 8.5. Virolahti, Kellovuori +2kv n W (Seppo Grönlund); 20.5. Vuolijoki, Otanmäki +2kv n, lähti W (Hannu Rönkkö, Alpo Parttimaa); 24.5. Siikajoki, Karinkanta +2kv n (Jari Peltomäki ym.); 25.8. Parainen, Kärälä 1kv n (Tapani Numminen); 25.8. Inko, Degerby 1kv (Markku & Biti Ojala, Jussi Lindström); 26.-27.8. Dragsfjärd, Björkboda 1kv

k (video) (Tarmo Nurmi, Henrik Lindholm, Ari Kuusela, Jukka J. Nurmi ym.); 31.8. Virolahti, Kattilainen 1kv (Lasse J. Laine); 31.8. Hanko, Täktom 1kv k (Dick Forsman, Reijo Vikman, Hanna Järvinen); 31.8.-1.9. Joutseno, Konnunsuo ja Kivisaari 1kv k (Karri Kuitunen, Jouko Rantanen, Sampsa Cairenius); 1.-3.9. Saltvik, Haga 1kv (video) (Johan Ekroos, Outi Viinikka, Aleksi Lehikoinen ym.); 2.9. Lapua, Hirvijärven allas 1kv (Harri Hutri, Kari Saarinen, Martti Patteri); 2.9. Miehikkälä, Saivikkala 1kv (Tero Ilomäki); 2.9. Inko, Sunnanvik 1kv (Markku & Biti Ojala, Dick Forsman, Roland Sundström ym.); 3.-4.9. Karinainen, Rahkio 1kv (Tapani Numminen ym.); 3.-4.9. Mustasaari, Östra Norrskär 1kv (video) (Jari Helstola, Mauri Jalonen, Aarne Lahti, Juhani Virtanen); 3.9. Rautjärvi, Kivijärvi 1kv (video) (Mikko Pöllänen); 3.9. Inko, Degerby 1kv S (Pekka Komi, Jouni Lindqvist); 4.9. Rautjärvi, Pitkäjärvi 1kv (video) (Mikko Pöllänen); 4.9. Kirkkonummi, Gunnarskulla 1kv W (Mika Bruun); 6.-7.9. Joroinen, Pasala 2 kv (v) (ilm. Heikki Luoto); 7.-8.9. Joutseno, Konnunsuo 1kv k ja 1kv n (Mika Ohtonen, Jouko Rantanen ym.); 8.9. Kalajoki, Vihaslahti 1kv N (Jarno Saarinen); 8.-9.9. Tammisaari, Finby gränd ja Prästkulla 2 kv (Tom Lindroos, Vesa Partanen, Martti Raekunnas, Hannu Kormano ym.); 8.-15.9. Hanko, Dalarna ja Täktom 2kv k (v) (Petteri Lehikoinen, Jarkko Santaharju, Heikki Eriksson, Helena Mielonen ym.); 9.9. Inko, Torp 1kv k (v) (Pekka Komi, Matti Pajunen); 9.9. Siuntio, Myrans +1kv n (Jörgen Palmgren, Heikki Nurmi, Jan Södersved); 10.9. Vaasa, Söderfjärden 1kv (Kari Kuokkanen, Aarne Lahti, Jouni Kannonlahti); 10.9. Artjärvi, Sähvtee 1kv (Heikki Nurmi); 10.9. Inko, Breds 1kv n (Mika Ohtonen); 11.9. Vantaa, Seutula 1kv (Markku & Biti Ojala, Kimmo Häkkinen, Pekka Komi ym.); 12.9. Kuopio, Pirttiniemi 1kv NW (Heikki Kotilainen); 12.9. Hanko, Halias 1kv SW (Jarkko Santaharju, Aatu Vattulainen, Frans Silvenius); 14.9. Kemiö, Sjöfax 1kv (Henrik Lindholm); 14.-17.9. Kirkkonummi, Danskarby ja Gunnarskulla 2 kv (v) (Karno Mikkola, Christian Catani, Pekka Komi, Olli Vesikko ym.); 15.9. Sipoo, Östersundom 1kv (v) (Antti Below, Susanne Turunen); 15.-16.9. Dragsfjärd, Björkboda 1kv (Tom Lindroos, Hannu Kormano, Jussi Lind-

ström ym.); 16.9. Espoo, Pakankylä 1kv n (v) (Heikki Vasamies, Markku Huhta-Koivisto, Erkki Valsta, Leo Wallinmaa ym.); 16.9. Inko, Degerby 1kv E (Ahti Vapaavuori, Kai Hilditch, Johannes Iäs); 16.9. Uusikaupunki, Pyhämaa, Liesluoto 1kv S (Jyrki Normaja, Olli Tenovuori); 16.9. Perniö, Tuohittu 1kv (Tapani Numminen, Maj-Britt Oksanen); 16.9. Siuntio, Myrans 1kv k (video) (Antero Lindholm, Annika Forsten, Jan Södersved, Voitto Pajulehto ym.); 19.9. Inko, Degerby subad k E (Jarkko Santaharju, Johan Ekroos, Outi Viinikka); 22.9. Kitee, Puhos 1kv (Petri Hottola).

Joutsenon koiras (7.-8.9.) nähtiin myös Lappeenrannan Ruokolassa jälkimmäisenä päivänä.

Ennätysyksy, jolloin havaittiin peräti 41 nuorta arosuohaukkaa! Arosuohaukka on ongelmallinen tapaus ja lajin hylkäysprosentti on edelleen poikkeuksellisen suuri. Erityisesti vanha naaras tulisi katsoa ja kuvata huolella, sillä esim. pitkälle sulkinut nuori niittysuohaukka keväällä muistuttaa yleisesti ottaen paljon arosuohaukkanarasta. Varmat erottavat tunto-merkit löytyvät siiven alapinnalta (Forsman 1999), mutta tunto-merkkien katsominen ja arvioiminen maastossa vaatii huolellisuutta sekä lisäksi hyviä olosuhteita. Pään värityskin tulisi kuvata ja nimenomaan nuorten lintujen pään kuviointi tulisi kuvata huolellisemmin ja yksityiskohtaisemmin kuin pelkkä maininta selvästä kaulurista. Siiven alapinnan kuviointia ja siiven muoto-erokkojen näkymistä sekä arviointia kannattaa harjoitella paremman puutteessa sinisuohaukalla.

Vanhat koiraat (+2kv) poistettu tarkastettavien joukosta vuoden 2000 alusta alkaen.

N. 10.-16.7.1988 Liminka, Virkkula +2kv k (Kari Haataja ym.); 1990-luvun alku Pohjois-Karjala 3kv k (v) (Pentti Zetterberg, Harri Kirjavainen, Hannu Huuskonen); 27.4.1992 Inko, Degerby +2kv k N/NE (Jyrki Lausamo, Petteri Mikkola ym.); 23.4.2000 Rääkkylä, Oravilahti 2kv (Markku Halonen, Harri Kontkanen); 24.4.2000 Joutseno, Konnunsuo 2kv (Mika Ohtonen, Klaus Jernström).

Pohjois-Karjalan lintu (1990-luvun alku) on Joensuun Yliopiston kokoelmissa - lintu on

kuollut keväällä (todennäköisesti huhti–toukokuussa). Rääkkylän havainto (23.4.2000) on aiemmin julkaistu hylättynä, mutta saatujen lisätietojen pohjalta se nyt hyväksyttiin.

Pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*) (4, 135, 15)

24.4. Pori, Teemu luoto ja Paarnoori subad/ad N (Petteri Mäkelä, Markku Mäkinen); **24.4.** Yläne, Vaskijärvi subad/ad (Tapani Numminen); **6.5.** Halikko, Angelniemen kk subad SE (v) (Jorma Tenovuori); **6.5.** Perniö, Teijo, Puolakkajärvi +2kv N (Jyrki Normaja, Elina Ilvonen); **6.5.** Kauniaisten, laskettelumäki ad W/WSW (Heikki Nurmi); **14.5.** Salo, Halikonlahti subad/ad E (Tom Lindroos, Ari Kuusela); **31.5.** Kalajoki, Pitkäsenkylä subad N (Juha Sjöholm); **4.7.** Tohmajärvi, Peijonniemenlahti subad/ad NE/E (Jari Päänni); **15.–16.8.** Lapinjärvi, Heikkinkylä ad (Arto Juvonen, Heikki Nurmi); **19.8.** Laitila, Salonkylä subad/ad S (Hannu Kormano, Tom Lindroos); **22.8.** Virolahti, Kellovuori ad W (Seppo Grönlund); **2.9.** Dragsfjärd, Björkboda subad/ad SSW (Henrik Lindholm, Jouko Hakala, Reija Heinonen ym.); **6.–7.9.** Kirkkonummi, Porkkala, Sunds subad (v) (Pekka Komi, Karno Mikkola, Matti Jäppinen, Christian Catani); **10.9.** Kuusankoski, Voikkaa, Sompanen 1kv (v) (Mikko Pöyhönen, Elias Kasurinen, Seppo Grönlund, Pentti Ilonoja ym.); **11.9.** Virolahti, Kurkela subad/ad E (Pekka Komi, Tero Ilomäki); **21.–22.9.** Hanko, Taktom 2kv (Mika Ohtonen, Kari Lahtela, Dick Forsman, Markku Jämsä ym.).

Kuusankosken lintu löydettiin tienlaidalta lentokyvöttömänä. Se toimitettiin Pyhtään lintuhoitolaan. Halikon ja Perniön linnut (6.5.) tulattiin samaksi yksilöksi. Sivuaa ennätystä ja ai-noastaan vuonna 1997 on havaittu yhtä monta pikkukiljukotkaa.

27.4.2000 Kirkkonummi, Sävalis +2kv NE (Markku Jämsä).

Kiljukotka (*Aquila clanga*) (? , 213, 27)

20.4. Siilinjärvi, Aappola subad/ad WNW (Markku Ukkonen); **22.4.** Joutseno, Konnunsuo subad NE (Karri Kuitunen, Harri Hasari, Esa Sojamo, Topi Mäkinen ym.); **23.4.** Värtsilä, Sääperi 2kv N (Kari Lindblom, Ari Pärviainen, Hannu Kauhanen); **27.4.** Hailuoto, Järventausta

2–3kv NE/E (v) (Aappo Luukkonen, Erkki Top-pinen); **29.4.** Tampere, Tarastenjärven kaato-paikka ad W (Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen, Visa Rauste); **29.4.** Nokia, Haavisto, vesitorni subad/ad E (Jarmo Syrjänen, Seppo Laine, Jukka Wahlsten); **30.4.** Virolahti, Kurkela ad (Seppo Grönlund); **30.4.** Virolahti, Kurkela subad/ad SW/E (Antti Vänskä, Martti Raekun-nas, Veikko Heimola ym.); **5.–26.5.** Virolahti, Kurkela ad (Mika Ohtonen, Matti Sulko, Andreas Uppstu ym.); **6.5.** Kirkkonummi, Salt-fjärden subad/ad W (Mika Ohtonen, Veli-Matti Multanen, Raimo Palmu, Jussi Lindström ym.); **6.5.** Luumäki-Ylämaa, Multamäki subad NW (Pekka Karhu); **9.5.** Virolahti, Kurkela ad (Mika Ohtonen, Tero Ilomäki, Markku & Biti Ojala ym.); **20.5.** Värtsilä, Hopeakallio 2–3kv NNW (Pentti Zetterberg, Hannu Kivivuori, Airi Nevalainen); **22.5.** Ilomantsi, Sonkajanrannan tekoal-las subad (Heikki Pönkä, Petri Hottola, A. Ohtonen ym.); **22.5.** Virolahti, Kurkela sub-ad/ad E (Mika Ohtonen, Ville Supponen, Andreas Uppstu ym.); **22.6.** Hanko, Santala sub-ad E (Jörgen Palmgren); **8.7.** Anjalankoski, Kel-takangas subad/ad E (Mika-Petri Harju); **10.8.** Outokumpu, Sysmäjärvi subad lähti NE (Antti Vänskä); **13.–14.8.** Kontiolahti, Pitkäranta 2–3kv (Arvi Nygren, Kari Lindblom, Airi Nevalainen); **22.8.** Virolahti, Kellovuori ad (Seppo Grönlund); **23.8.** Virolahti, Kurkela subad/ad E (Antti Vänskä, Sakari Tanttari, Hannu Halonen ym.); **24.8.** Vantaa, Westerkulla, Kasaberget 1kv ENE/NE (Jari & Helena Päänni, Jukka Hintik-ka); **28.8.** Vaasa, Fladan-Suvilahti subad (Aarne Lahti, Jan Nyman, Charles Svanbäck ym.); **2.–25.9.** Köyliö, Hallavaara subad (Kari Kekki, Mika Mäntysaari, Ilkka Kuvaja, Rauli & Jarmo Holm ym.); **2.–6.9.** Nurmo/Lapua, Hirvijär-vi-Varpula subad (v) (Harri Hutri, Martti Patteri, Kari Saarinen, Petri Peltari ym.); **4.–6.9.** Por-voo, Hamari-Pikkupernajanlahti subad (v) (Arto Juvonen, Risto Heikkinen, Juho Pitkänen, Pasi Snellman ym.); **6.9.** Virolahti, Kurkela su-bad E (Tero Ilomäki, Antti Below, Antti Vänskä); **8.9.** Ruotsinpyhtää, Teutjärvi juv/subad (Ari Seppä); **19.9.** Hauho, Kokkala subad/ad E (Lau-ri Kokkala, Pekka Pouutu, Monica Leppänen); **25.9.** Virolahti, Klamila–Kellovuori subad/ad E (Tapio Tohmo, Reijo Kivivuori, Seppo Grön-lund); **30.9.** Kirkkonummi, Porkkala, Sunds su-

bad (video) (Pekka Komi ym.); **30.9.** Kirk-konummi, Björnkärnsberget subad W (Matti Koivula).

Tampereen ja Nokian havainnot (29.4.) tul-kittiin samaksi yksilöksi. Samoin Porvoon ja Kurkelan (6.9.) linnun katsottiin koskevan sii-ven aukkojen perusteella yhtä yksilöä. Kirk-konummen havainnot (30.9.) tulattiin koske-van yhtä yksilöä. Virolahden yksilömääräksi paikalliset harrastajat arvioivat 7 lintua (Tero Ilomäki, kirj. ilm.). Runsain esiintyminen kautta aikain. Toiseksi runsaimpana vuonna 1995 on havaittu 24 kiljukotkaa ja kaikkina muina vuosi-na on havaittu alle 20 lintua.

29.8.1993 Karjaa, Lärpråk, Åsenby subad (Lasse J. Laine); **8.8.2000** Keitele, Hetejärvi su-bad NW (Tomi Hakkari).

Arokotka (*Aquila nipalensis*) (1, 30, 2)

30.4. Parikkala, Siikalahti 2kv SSE (Esa Sojamo); **14.6.** Virolahti, Kurkela 2kv W (Eero Hietanen).

Välimerenhaukka (*Falco eleonorae*) (0, 0, 1)

1.9. Saltvik, Haga +2kv, vaalea muoto (Aleksi Lehtikoinen, Mari Pihlajaniemi, Johan Ekroos, Outi Viinikka ym.).

Ensimmäinen havainto Suomesta! Välime-renhaukka pesii kalliosaarilla Välimeren alueel-la, Kanarian saarilla ja Marokon rannikolla. Kokonaiskanta on n. 4500 paria ja suurin osa lin-nuista löytyy Kreikasta (Hagemajer & Blair 1997). Suomen havainto on Euroopan ja samalla maailman pohjoisin! Laji on nähty Suomen li-säksi mm. Ruotsissa, Puolassa, Saksassa ja Tans-kassa. Ruotsista on peräti kahdeksan havaintoa. Ranskassa, jossa laji on havaittu toistasataa ker-taa, suurin osa havainnoista ajoittuu elo–syys-kuulle huipun ollessa elokuun lopussa. Toinen ajankohta, jolloin välimerenhaukkoja tavataan runsaasti, ajoittuu toukokuulta kesäkuun puoli-väliin asti (Cederroth 1996).

Kääpiöhuitti (*Porzana pusilla*) (0, 9, 1)

3.–12.5. Virolahti, Kirkkontura k Ä (ä) (Matti Sul-ko, Rauno Sandberg ym.).

Varhaisin kääpiöhuitti maassamme ja toi-nen toukokuinen. Muut on havaittu kesä–heinä-kuussa. Kääpiöhuitti on laajalle levinnyt pale-arktisella alueella, mutta Euroopassa se on

Luonnos Kalajoen aavikkotylistä (*Charadrius leschenaultii*) 24.6.2001. Siikajoella nähty lintu oli hyvin samannäköinen ja havainnot saattavatkin koskea samaa yksilöä. © Jari Kostet

Greater Sand Plover.

Aavikkotylli (*Charadrius leschenaultii*) Kalajoella 24.6.2001. Kokoero koti-maiseen serkkkuun on huomattava. © Pekka Komi

Greater Sand Plover.

varsin vähälukuinen pesimälintu. Sen runsaus ja kannankehitys ovat osin huonosti tunnetut. Euroopan pesimäkannaksi on arvioitu vajaa 10 000 paria. Suurin osa pesii Espanjassa ja toisaalta idässä Venäjällä (Hagemajer & Blair 1997). Ruotsista on kuusi havaintoa.

Neitokurki (*Anthropoides virgo*) (1,8,3)
24.-26.5. Hämeenkyrö, Sarkkijärvi (video) (Heikki Luoto, M. - L. Paldanius, Rainer Mäkelä ym.); 9.6. Liminka, Selkämaantie (v) (Ville Salakka, Tuulianna Alho); 14.6. Värsilä, kirkonkylä (video) (Matti Viitasaari, Hannu Kivi-vuori, Marko Dahlman, Aimo Jukkara ym.).

Ennätysellisesti kolme havaintoa, mutta on tietenkin mahdollista, että kyse oli vain yhdestä yksilöstä. 1970-luvulla on havaittu viisi, 1980-luvulla kaksi, 1990-luvulla kaksi ja nyt 2000-luvulla neljä yksilöä. Vuosina 1995 ja 2000 tavattujen yksilöiden on tulkittu koskevan samaa lintua. Tarkistuslaskennassa todettiin, että Suomessa on nyt havaittu 12 yksilöä.

Aropääskykahlaaja (*Glareola nordmanni*) (6,10,1)

30.4.-2.5. Salo, Halikonlahti (video) (Janne Riihimäki, Matti Nieminen, Timo Koskinen, Antero Lindholm ym.).

Ainoa huhtikuinen havainto maastamme. Toukokuussa on havaittu 4, heinäkuussa 1 ja elokuussa 11 yksilöä. Myöskään pääskykahlaaja ei ole nähty meillä näin varhain.

Pääskykahlaajalaji (*Glareola pratincola/maldivarum/nordmanni*) (0,7,2)

1.5. Värsilä, Uusikylä 2 NW (Petri Hottola).

Mustajalkatylli (*Charadrius alexandrinus*) (18,45,2)

14.-28.6. Siikajoki, Tauvo, Ulkonokka k ja n-puk (Ville Suorsa, Alekski Päiväranta, Kari Koivula, Antti Rönkä ym.).

Ilmeinen pari sopivalla biotoopilla! Mitään pesintään viittaavaa ei kuitenkaan todettu. Ruotsissa pesi v. 2000 ainoastaan yksi pari (Tyrberg 2001).

Aavikkotylli (*Charadrius leschenaultii*) (2,2,2)

24.6. Kalajoki, Vihaspauha k (v) (Seppo Pudas, Marja Maarala, Pekka Komi ym.); 6.-11.7. Siikajoki, Tauvo, Munahietä k (video) (Esa Hohtola, Petri Lampila, Kari Varpenius ym.).

Havainnot saattavat koskea samaa yksilöä. Aikaisemmat havainnot touko-kesäkuussa. Ruotsissa havaittiin 21.10.2000 maan 7. aavikkotylli (Cederroth 2001).

Rusokaulasirri (*Calidris ruficollis*) (0,3,1)
21.-22.6. Kristiinankaupunki, Trutklobbarna ad (video) (Jani Vastamäki, Kari Korhonen ym.).

Euroopan mittakaavassa yksi vuoden kovimmista rareiteeteista. Kaikki Suomen havainnot koskevat vanhoja, juhlapukuisia lintuja. Nuoren linnun tunnistaminen kuuluu kaikkein haastavimpiin määrittämisongelmiin, jonka eteen harrastaja voi joutua. Skotlannista (Fair Isle -saarelta) löydettiin kuollut nuori lintu 31.8.1994 (Vinicombe & Cottridge 1996).

Eskimosirri (*Calidris bairdii*) (3,1,1)
26.-29.9. Siilinjärvi, Musti 1kv (video) (Markku Ukkonen, Jukka J. Nurmi ym.).

Kaikki maamme havainnot, joista tämä on myöhäisin, ovat syyskuulta.

Tundravikla 1kv (*Tryngites subruficollis*) Lohtajalla 29.9.2001. © Sami Salonkoski
Buff-breasted Sandpiper.

Palsasirri (*Calidris melanotos*) (6,50,4)

8.5. Ylistaro, Kitinoja-Jokineva (Heikki Saikkonen, Kari Saarinen, Harri Hutri, Mikko Jääskä ym.); 19.-20.6. Pori, Yyteri (Pekka Eriksson, Petteri Mäkelä, Veikko Aalo, Tapani Lilja ym.); 12.-13.7. Kristiinankaupunki, Trutklobbarna +1kv (video) (Petri Rissanen, Kari Korhonen, Jani Vastamäki ym.); 22.7. Uusikaupunki, Klop-pi +1kv (Tom Lindbom, Jukka Sillanpää).

Lajin esiintyminen meillä on nykyisin varsin tasaista. Paras vuosi oli 1999, jolloin havaittiin 7 yksilöä. Yhtään nuorta ei tänä vuonna nähty. Ruotsin RK ei enää tarkasta palsasirrihavain-toja; vuoden 2000 loppuun mennessä siellä oli havaittu jo 135 yksilöä.

Tundravikla (*Tryngites subruficollis*) (1,11,1)

29.9. Lohtaja, Kalso 1kv (v) (Sami Salonkoski).

Tyypillinen esiintyminen. Syyskuussa on nähty 10 yksilöä (toukokuussa 1 ja heinäkuussa 2).

Leveäpyrstökihi (*Stercorarius pomarinus*)

19.9.-4.10.1977 Lemland, Lågsjär 2kv (v) (Jörgen Palmgren, Karno Mikkola, Visa Rauste).

Poistettu tarkastettavien joukosta kokonaan vuoden 1986 alusta.

Isokihu (*Stercorarius skua*) (6,36,1)

7.7. Pernaja, Gåsören (v) (Arto Juvonen).

Mustanmerenlokki (*Larus melanocephalus*) (0,13,3)

18.8. Anjalankoski, Keltakankaan kaatopaikka 1kv, lähti E (Klaus Laine); 15.-17.9. Kotka, Sapokka 1kv (video,v) (Juha Piipponen, Lassi Kujala, Antti Vänskä, Klaus Laine ym.); 16.-17.9. Nauvo, Simonby 1kv (video) (Rami Lindroos, Kalle Rainio, Antti Kause, Jukka J. Nurmi ym.).

Hannu Kormano löysi Nauvon linnun kuoleena 18.9., ja se on nykyisin Turun Yliopiston eläinmuseon kokoelmassa. Kotkan lintu nähtiin myös Kantasatamassa 16.9. ja Hovinsaarella 17.9.. Havainnot näyttävät hitaasti lisääntyvän, kolme yksilöä vuodessa on ennätys. Samoin

nuorten osuus saattaa olla kasvamassa, aikai-semmista vain neljä on ollut 1kv lintuja.

Tiiralokki (*Larus sabini*) (1,3,2)

22.10. Pyhäjoki, Suni 1kv SSW klo 9.30 (Heikki Tuohimaa, Kari Varpenius); 22.10. Kalajoki, Let-to 1kv S klo 10.48-10.55 (Jarno Saarinen); 27.10. Pyhtää, Ristisaari 1kv SW (Ari Vuorio).

Pyhä- ja Kalajoen havainnot tulkittiin sa-maksi linnuksi. Yhtä toukokuista lukuun otta-matta havainnot ovat syys-marraskuulta. Ai-kaisemmista havainnoista vain yksi koskee muuttolennessä havaittua yksilöä.

Harmaalokki (*Larus argentatus cachinnans*) (0,8,2)

3.-29.7. Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 2kv (v) (Hannu Koskinen, Markku Kangas-niemi ym.); 12.-25.8. Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 1kv (v) (Visa Rauste, Hannu Kettu-nen, Risto Juvaste ym.).

Aroharmalokki näyttää pysyvän harvinaisena Suomessa. Havainnointi muutamilla kaa-topaikoilla on ollut erittäin tehokasta (esimer-kiksi Tampereella havainnoitiin vuonna 2001 noin 180 päivänä; M. Kangasniemi, H. Koskinen, H. Kettunen), ja esiintymisestä saatu kuva lienee todellinen, vaikka RK:n linjan takia joitain oikei-takin havaintoja on voinut jäädä hyväksymättä.

Toistaiseksi Suomen havainnot ovat Tam-pereen (6), Lahden (2), Anjalankosken (1) ja Kot-kan (1) kaatopaikoilta, mikä kuvastanee enem-män harvojen lokkiaktivistien kuin itse lintujen todellista jakaumaa. Suomesta on toistaiseksi hyväksytty 5 1kv ja 5 2kv lintua. Kuvastaako tämä ikäluokkien esiintymistä vai johtuuko se määrittämisvaikeuksista vanhempien lintujen osal-ta, jää nähtäväksi.

Säännöllisen esiintymisen raja Itämeren pii-rissä on hämmästyttävän jyrkkä. Suomalais-seurue (Annika Forsten, Antero Lindholm, Visa Rauste) arvioi syyskuun lopussa 2001 Puolassa Gdanskin tuhatpäisissä harmalokkiparvissa, vain noin 600 km päässä Suomesta, olevan noin 3 % aroharmalokkeja ja 1 % etelanharmalok-keja, ja määrät ovat selvästi isompia loppukesäl-lä (Szymon Bzoma, suull. ilm.). Lintujen määrit-

Mustanmerenlokki 1kv (*Larus melanocephalus*) Kotkassa 16.9.2001. Lintu on sulkimassa 1. talven pu-
kuun, mutta suurin osa höyhenistä (ja kaikki sulat) ovat vielä nuoruuspukua. © Jari Nummelin
Mediterranean Gull.

täminen Puolassa koettiin melkein kaikissa ta-
pauksissa melko ongelmattomaksi. Tämän voisi
katsoa tukevan RK:n omaksumaa tiukkaa linjaa,
jonka mukaan Suomessa säännöllisesti havaitta-
vat hankalat linnut ("köyhän miehen cacet") jä-
tetään määrittämättä; oikean aroharmaalokin
kokenut havainnoija yleensä tuntee, kun se koh-
dalle osuu.

Etelänharmaalokin (*L. a. michahellis*) esiinty-
misen selvittely on pahasti kesken; virallisesti
pöydällä olevat 6 lintua, pääosin erittäin hyvin
dokumentoituja, ovat vain osa ongelmasta.
Kuvat linnuista ovat ulkomaisilla asiantuntijoil-
la arvioitavina. Kaikkien harmaalokkihavainto-
jen arvioinnissa ovat hyvät valokuvat sekä
maassa että lennossa erityisen tärkeitä.

Grönlanninlokki (*Larus glaucooides*) (2,16,1)
17.11. Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka
2kv (v) (Hannu Koskinen, Markku Kangas-
niemi, Hannu Kettunen).

Tampereen tehohavainnointi tuotti grö-
nlanninlokin jo toisena syksynä peräkkäin.

Valkosiipitiira (*Chlidonias leucopterus*) (3,
44,4)

10.6. Suomensjärvi, Omenajärvi +2kv jp (Rami
Lindroos, Kari Lehtinen, Pekka Toola ym.);
13.-17.6. Eno, Rahkeenvesi, Koidanlampi +2kv
jp (Kari Lindblom, Seppo Leppänen, Jari Num-
melin ym.); 13.-15.7. Pori, Teemuoluoto +2kv vp
(Pekka Eriksson, Tapani Lilja, Ari Savola ym.);
30.7. Vaala, Manamansalo, Niskanselkä +2kv
(Hannu Rönkkö).

Pikkuruokki (*Alle alle*) (n.58,215,-)

11.4.1998 Pernaja, Aspskär SW (Markku Hyvä-
rinen, Lasse Ruoho, Harri Malkio).

Poistettu tarkastettavien joukosta vuoden 2000
alusta.

Lunni (*Fratercula arctica*) (n.28,21,1)

28.10. Pyhäjoki, Elävisluoto tp SW (Heikki Tuo-
himaa, Kari Varpenius).

11.11.2000 Kristiinankaupunki, Trutklobbarna
SW (Kari Korhonen).

Ensimmäiset merellä muuttolennossa näh-
dyt, yleensä lunnit löydetään kuolleina tai heik-
kokuntoisina.

Mehiläissyöjä (*Merops apiaster*) (15,96,-)

2.6.1994 Nauvo, Trunsö (v) (Mikko Ylitähti,
Heikki Tuominen).

Poistettu tarkastettavien joukosta vuoden 2000
alusta.

Arokiuru (*Melanocorypha calandra*) (0,9,0)

16.-17.4.1995 Porvoo, Pikku-Pernajanlahti
(Vesa & Kimmo Häkkinen, Seppo Hjerpe).

16.4.1995 havaittiin arokiuru myös Kivijär-
vellä, mutta sen jälkeen ei lajia ole maassamme
tavattu.

Yläkökiuru (*Melanocorypha bimaculata*)
(1,3,0)

17.12.2000-17.1.2001 Porvoo, Långören (Arto
Juvonen, Seppo Sarvanne, Vesa Häkkinen ym.).

Havainto on julkaistu jo edellisessä katsauk-
sessa.

Lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydac-
tyla*) (14,96,3)

2.5. Pori, Launainen (Petteri Mäkelä); 26.10. Hai-
luoto, Marjaniemi (Aappo Luukkonen, Eino
Mikkonen, Janne Aalto, Tuomo Jaakkonen);
29.10.-2.11. Kotka, Heinsuon kaatopaikka (Klaus
Laine, Mikko Pöyhönen, Antti Vänsä ym.).

Lajista on jo toistasataa havaintoa ja se on
nykyisin vuosittainen, viimeksi v.1986 ei havait-
tu yhtään lintua. Viides havainto sekä Kotkasta
että Porista. Näitä parempia kuntia ovat kuiten-
kin Hanko (9 yks.) Uusikaupunki ja Helsinki (7
yks.) sekä Joutseno (6 yks.). Keskittyminen tie-
tyille paikoille näkyy myös keskittymisenä tie-
tyille havainnoitsijoille: Klaus Laine löysi jo 6.
lyhytvarvaskiurunsa.

Töyhtökiuru (*Galerida cristata*) (38,13,1)

4.7. Oulu, Oritkari (Håkan & Robert Eklund
ym.).

Vasemmalla 1 kv aroharmaalokki (*Larus argentatus cachinnans*) Tampereella 12.8.2001. Varsin tyypillinen nuori aroharmaalokki, näkyvissä kaikki maas-
sa näkyvät tuntomerkit. © Visa Rauste

Oikealla 2kv aroharmaalokki Tampereella 20.7.2001. Tämän 2kv aroharmaalokin määrittäminen aiheutti keskustelua. Jotkut havaitsijat vakuuttuivat määri-
tyksestä vasta kun tyypillistä kaklatusta ("long call") kuultiin pitkän oleskeluajan viimeisinä päivinä. Mainittu ääni onkin aroharmaalokin ehkä luotet-
tavin tuntomerkki edellyttäen, että se kuullaan hyvin ja havaitsija sen tuntee ja on perillä harmaalokin äänen vaihtelusta. © Hannu Koskinen

Caspian Gulls.

Taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*) Lemlandin Lågsjärillä lokakuussa 2001. Taigakirvinen viihtyy paljon maassa ja tuntomerkkien näkeminen vaatii usein kärsivällisyyttä. © Soili Leveelahti
Olive-backed Pipit.

Töyhtökiurusta on paljon vanhoja havaintoja, mutta 1980-luvulla tavattiin enää viisi lintua. 1990-luvulla määrä koheni kahdeksaan ja sama melkein vuosittainen esiintyminen tuntuu jatkuvan. Ruotsissa laji pesi viimeksi v. 1989 ja v. 1992–2000 länsinaapurissa nähtiin 37 yksilöä – keskiarvo 4 yks./vuosi (Ullman 2002).

Ruostepääsky (*Hirundo daurica*) (0,23,1)

24.5. Tohmajärvi, Peijonniemenlahti (Mika I. Koskinen, Timo Karkiainen ym.).

Ensimmäinen 26.5.1976, sitten havaintoja muutaman vuoden välein ja nykyisin havaitaan lähes vuosittain, enimmäkseen aivan eteläisimmässä osassa maata.

Taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*) (0,29,2)

27.–28.9. Kokkola, Tankar (v,r) (Juha-ni Hannila); 6.–12.10. Lemland, Lågsjär (v) (Tapio Aalto, Eero Haapanen, Mervi Haukila, Soili Leveelahti ym.).

Tankarin kolmas ja Lågsjärin kuudes taigakirvinen. Ylivoimainen paikka maassamme on Luvian Säppi, jossa on tavattu 13 yksilöä. Vaasan saaristossa on tavattu viisi yksilöä ja lisäksi kolme muilla saarilla Ahvenanmaalla ja Suomenlahdella. Nämä havainnot ovat aikajaksolta 20.9.–15.11. Ainoa havainto manta-reelta ja ainoa muulloin kuin loppusyksyllä on Oulussa 12.6.–6.7.1993 laulanut lintu. Laji ei ole aivan vuosittainen, 1990-luvulla oli kolme syksyä ilman taigakirvishavaintoja ja 1980-luvulla neljä.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava feldge*) (0,11,1)

9.5. Kökar, Hellsö k (Rasmus Mäki, Tomi Kaijanen).

Västäräkki (*Motacilla alba yarrellii*) (0,20,1)

24.4. Pori, Levo (Petteri Mäkelä); 11.7.–3.8. Pälkäne, kirkonkylä +2kv k (Kari Tornikoski, Marita Jalkanen, Pekka Vuorinen).

Pälkäneen koiras oli rengastettu, joten kyseessä oli ilmeisesti sama yksilö kuin vuonna

Kenttäkerttunen (*Acrocephalus agricola*) rengastajan hyppäyksissä Lemlandin Lågsjärillä 15.6.2001. Nokan väritys, voimakas valkea silmäkulmanjuova ja lyhyt käsihiiven projektiio erottuvat selvästi. © Karno Mikkola
Paddyfield Warbler.

2000. Lintu kuljetti ruokaa erään talon pihaan, mutta pesää tai maastopoikasiasia ei etsitty. Useiden sekapesintöjen takia RK:n on pakko ottaa vakavasti huomioon alalajisteymien mahdollisuus havaintoja arvioiessaan ja tämän takia muutama havainto on vielä käsitellyssä.

Taigarautiainen (*Prunella montanella*) (0,8,1)

14.10. Dragsfjärd, Morgonlandet (v) (Pasi Pirinen, Sampo Laukkanen, Jani Ceder, Frans Silvenius ym.).

Seitsemäs havainto lokakuulta, yksi on marraskuulta ja yksi lintu on talvehtinut. Laji on erittäin harvinainen Länsi-Euroopassa. Cederrothin (2001) mukaan mustakurkku- tai taigarautiaista ei ole Euroopassa havaittu Öölannin länsipuolella.

Etelänsatakieli (*Luscinia megarhynchos*) (1,20,3)

14.5.–24.6. Espoo, Laajalahti k Ä (video,r,ä) (Antero Lindholm, Antti Mikala, Annika Forsten, Jyri Heino ym.); 16.5.–6.7. Espoo, Laajalahti k Ä (video,r,ä) (Martin Helin, Antti Mikala, Antero Lindholm, Jussi Topp ym.); 17.–23.6. Kristiinankaupunki, Skaftungin kalasatama 2kv k Ä (video,r,ä) (Kari Korhonen, Jani Vastamäki, Petri Rissanen, Veikko Forsberg ym.).

Espoon ensin löydetty lintu lauloi välillä satakielimäisesti, mutta enemmän etelänsatakielen laulua. Laulutyyppi vaihtui jyrkästi säkeiden välillä. Ulkonäöltään se oli kuitenkin tyypillinen etelänsatakieli. Toisen yksilön laulupaikka oli vajaan kahdensadan metrin päässä edellisestä ja siltä kuultiin vain etelänsatakielen laulua.

Kesti aikansa ennen kuin ymmärrettiin, että paikalla on kaksi eri lintua. Molemmat laulevat aikansa kunnes hiljenivät kesäkuussa. Ne kävivät vielä näyttäytymässä Jussi Toppin sisämaan seurantapyyntiä varten viritetyissä lintuverkoissa, jonka jälkeen niitä ei enää havaittu.

Kristiinankaupunginkin linnula oli satakielimäisiä aiheita laulussa, etenkin päiväsaikaan, mikä herätti alkuun hämmennystä. Kun tiedetään, että satakielikin voi laulaa etelänsatakielimäisesti ja maastossa lajit ovat varsin samannäköisiä, määrittelyvaikeuksilta ei voi välttyä jatkosakaan.

Sinirinta (*Luscinia svecica cyaneula*) (11,18,1)

9.6. Kuopio, Siikaniemi k (Heikki Kotilainen).

Sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*)

5.6.1970 Eckerö, Signilskär n-puk (Markku Rämö).

Lajin havaintoja ennen vuotta 1974 ei ole tarkastettu kattavasti. Vuosilta 1974–1982 tarkastetaan vain pesimäpaikkojen ulkopuolella havaitut ja vuosilta 1983–1996 kaikki. Tämän jälkeen sinipyrstö ei ole enää kuulunut RK-listalle.

Mustapäätasku (*Saxicola torquata rubicola/hibernans*)

31.3.–2.4. Lemland, Järsö n (v) (Raimo Palmu, Marke Naski, Veli-Matti Multanen, Pirjo-Riitta Palmu ym.); 31.3. Korppoo, Jurmo k (Jyrki Nor-

Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) Kangasalla 28.6.2001. Kuvakoosteesta näkyvät selvästi mm. rinnan ja kupeiden teräväräjäiset viirut, terttiaalien väritys ja pyrstön alapeitinhöyhentien kapeat tummat ruotojuovat. © Teemu Lehtiniemi.

Lanceolated Warbler.

maja, Elina Ilvonen, Paavo Harri, Timo Kuusikko ym.).

13.4.1989 Espoo, Otaniemi k (alalajia ei määritetty) (Olli Vesikko, Olli Okko, Yrjö Kuikka ym., ilm. Antti Mikala).

Vuoden 1999 jälkeen on tarkastettu enää läntisen alalajin yksilöt. Alalajiryhmien esiintymiskuva on selvästi erilainen, läntiset keskittyvät alkukevääälle ja Lounais-Suomeen. Määrittäminen ei kuitenkaan ole niin helppoa kuin toisinaan kuvitellaan.

Arotasku (*Oenanthe isabellina*) (0,9,1)

15.9. Siikajoki, Karinkanta (video) (Toni Uusimäki, Sami Kalliokoski, Antti Tuominen, Kari Varpenius ym.).

Arotasku on edelleen ensiluokan harvinaisuus Länsi-Euroopassa. Suomen havainnot ovat melko tasaisesti ympäri maan eteläpuoliskoa ja melko tasaisesti vuoden 1977 ensihavainnon jälkeen. Tämä oli kolmas syyshavainto, huhtikuussa havaintoja on tehty eniten.

Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) (1, 50,12)

16.-26.6. Vuolijoki, Otanmäki k Ä (video,v) (Hannu Rönkkö, Alpo Parttimaa, Jouni Ruuskanen ym.); **25.-27.6.** Lieksa, Vuonilahti, Hassilanluhta k Ä (Kari Jaskanen, Esko Lappi, Jukka Heikkinen, Henry Laine ym.); **28.6.-8.7.** Kangasala, Suntinmäki k Ä (v,r) (Teemu Lehtiniemi, Pekka Suhonen ym.); **28.6.-12.7.** Nurmijärvi, Nummenpää k Ä (video,v,r,ä) (Keijo Hannukainen, Timo Kärkkäinen, Olavi Kempainen, Hannu Jännes ym.); **30.6.-2.7.** Leppävirta, Paukarlahti k Ä (v,r) (Hannu Kärkkäinen, Tuomas Orponen ym.); **1.-19.7.** Ruokolahti, Utula 2k Ä (r) (Mika & Laura Ohtonen, Petri Salakka, Per

Forsberg ym.); **2.-5.7.** Jämsä, Kääpälä k Ä (Keijo Vesanen, Rauno Pitkäniemi ym.); **2.-12.7.** Vehkalahti, Pajjärvi k Ä (r) (Tero Ilomäki, Tatu Hokkanen, Jarmo Vuorinen ym.); **3.-4.7.** Rääkkylä, Varpasalo, Kähkölä k Ä (v) (Markku Halonen); **4.-5.7.** Laukaa, Lievestuore k Ä (v,r) (Juha Rahkonen, Eino, Heikki & Lauri Hiekkänen); **14.7.** Värtsilä, Uudenkylänlampi k Ä (ä) (Hannu Kivivuori).

Vuolijoen lintu on varhaisin koskaan tavattu. Runsas esiintyminen jatkuu ja melko lailla saman esiintymiskuvan mukaisesti kuin edellisinäkin vuosina. Muistettakoon kuitenkin, että vielä v. 1995 ei lajia havaittu lainkaan. Ruotsissa havaittiin maan toinen laulava viirusirkkalintu Norrbottenissa. Lintu löytyi, kun viirusirkkalintuja varta vasten laajamittaisesti etsittiin alueelta, joka Suomen havaintojen valossa vaikutti todennäköisimmältä tapaamisseudulta.

2.7.1993 Pyhäselkä, Pärnä k Ä (Markku Halonen, Ari Parviainen, Jouni Pursiainen, Pentti Zetterberg ym.).

Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*) (0,59,3)

26.-27.4. Vehkalahti, Kirkkojärvi k Ä (Antti Vänskä, Tero Ilomäki, Eero Hietanen, Jari Piepponen ym.); **3.-11.5.** Turku, Friskalanlahti k Ä (video,r) (Håkan & Robert Eklund, Jukka J. Nurmi ym.); **13.7.** Kirkkonummi, Hepari k Ä (ä) (Markku & Biti Ojala).

Tavattu vuoden 1988 jälkeen vuosittain. Kolme yksilöä on vähemmän kuin mihin on jo alettu tottua. Touko- ja kesäkuu ovat parhaat kuukaudet, yksi ainoa syyshavainto maastamme: 17.10.1987 Lemlandin Lågskärillä.

Kenttäkerttunen (*Acrocephalus agricola*) (0, 39,1)

15.6. Lemland, Lågskär (v,r) (Karno Mikkola).

Jälleen kerran tyypillinen esiintyminen. Lågskärin 12. kenttäkerttunen.

Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) (0, 78,16)

2.6. Porvoo, Söderskär, Jussinkari k Ä (Martti Hario, Gustaf Nordenswan); **3.6.** Pyhtää, Ristisaari k Ä (Aki Arkiomaa, Petteri Tolvanen); **3.6.** Kirkkonummi, Mäkiluoto k Ä (Jukka Hintikka, Henri Selin, Visa Lokki); **7.-16.6.** Kontiolahti, Iiksenniitty 3k Ä (video) (Harri Kontkanen, Mika Ohtonen ym.); **7.-28.6.** Värtsilä, Uudenkylänlampi k Ä (ä) (Hannu Kivivuori, Markku Halonen); **8.-9.6.** Kiihtelysvaara, Huhtilampi, Kemppaanjoki k Ä (Andreas Lindén, Jaakko Aarniala, Frans Silvenius, Jukka Salokangas); **9.6.-2.7.** Kontiolahti, Lehmo k Ä (video,v,r) (Mika & Aarne Ohtonen, Jouni Riihimäki, Per Forsberg ym.); **12.-26.6.** Rantasalmi, Asikkalan kylä k Ä (video,v,ä) (Harri Okkonen, Pertti & Aino Martiskainen, Raimo Pitkänen, Hannu Räsänen ym.); **14.-n. 25.6.** Rääkkylä, Oravilahti k Ä (Markku Halonen, Hannu Eskonen ym.); **14.6.** Värtsilä, Savikko k Ä (ä) (Hannu Kivivuori, Ari Parviainen, Kari Lindblom, Pentti Zetterberg ym.); **14.6.** Värtsilä, Sääperi k Ä (Marko Dahlman, Hilka Vasamaa); **14.6.** Tuupovaara, Huosionvaara k Ä (Juha Piipponen); **15.-22.6.** Pyhäselkä, Rasivaara k Ä (ä) (Harri Kontkanen, Veijo Turunen, Pertti Mähönen, Markku Ojala ym.); **24.-27.6.** Kontiolahti, Lehmo (Mika Ohtonen, Chris Batty, Lee Evans ym.).

Kesäkuun alussa havaintoja etelärannikolta, sitten jälleen runsas esiintyminen Pohjois-Karjalassa. Pesintää ei tänä vuonna todettu, mutta Kontionlahden Lehmossa havaittiin ilmeinen pari.

21.6.2000 Rääkkylä, Oravilahti k Ä (Markku Halonen).

Taiga-/kashmirinuunilintu (*Phylloscopus inornatus/humei*)

30.9.1987 Kirkkonummi, Tolsa (v) (Tero Laiho).

Suomen pikkukultarintahavainnot. Punainen = vuoden 2001 kesähavainto, keltainen = aikaisempi kesähavainto, vihreä = syyshavainto.

Booted Warblers in Finland. Red squares = summer 2001, yellow squares = summer records before 2001, green squares = autumn records.

Ylhäällä. Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) Nurmijärvellä 5.7.2001. Lintua kävivät ihailemassa myös monet ruotsalaiset harrastajat, jotka onnistuivat löytämään myös "oman" laulajan Perämeren rannikolta. © Jari Nummelin.

Lanceolated Warbler (above left).

Ylhällä oikealla. Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*) Turussa 7.5.2001. Varsin yksiväriset pyrstön alapeitinhöyhenet erottavat lajin viitasirkkalinnusta. © Tom Lindroos

Savi's Warbler (above right).

Oikealla. Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) Kontiolahdella rengastajan kädessä 16.6.2001. Lajin levinneisyysalue ulottuu nykyisin Karjalaan. Nimialalajin linnuilla alanokan kärki voi olla myös vaalea kuten Lehmon pikkukultarinnalla näkyy. © Jari Nummelin

Booted Warbler (right).

Taigaunilintuhavainnot (ja taiga-/kashmirunilintuja) ei ole tarkastettu enää vuoden 1994 jälkeen.

Ruskouunilintu (*Phylloscopus fuscatus*) (3, 59,1)

17.10. Mustasaari, Östra Norrskär (v,r) (Aarne Lahti, Mauri Jalonen).

27.10.1991 Hanko, Tåktom (Jyrki Lausamo, Mika Bruun, Jan Nordblad, Visa Rauste ym.).

Suomessa on tavattu 63 ruskouunilintua ja 19 siperianuunilintua. Vastaavia suhteita muista maista: Ruotsi 59/44, Iso-Britannia 224/228, Ranska 26/8, Saksa 9/5, Puola 10/2 ja Alankomaat 26/14. (Cederroth 2001, Deutsche Seltenheitkommission 2000, Fremont ym. 2002, Komisja Faunistyczna 2000, Rogers ym. 2001, van der Vliet ym. 2001).

Tiltaltti (*Phylloscopus collybita tristis*) (0, 65,1)

23.9. Hanko, lintuasema 1kv (v,r) (Tapio Aalto, Juha Laaksonen, Soili Leveelahti, Kari Soilevaara ym.).

RK hyväksyy vain kiinnisaadut yksilöt!

Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) (n. 35,105, 4)

28.4. Korpoo, Jurmo k (Pekka Toola, Osmo Kivi-vuori); 3.-7.5. Kökar, Överboda +2kv k (v) (Rasmus Mäki, Kimmo Kuusisto ym.); 5.5. Parainen, Ybbarnäs k (Bertil Blomqvist); 9.6. Lemland, Lågskär n (v) (Tapio Aalto, Göran Andersson, Lauri Hänninen, Soili Leveelahti ym.).

2.6.1980 Dragsfjärd, Vänö n (r) (Heikki & Sinikka Karhu).

Dragsfjärdin havainto hylättiin aikoinaan, mutta uusintatarkistuksessa sen katsottiin olevan riittävän hyvin dokumentoitu. Erittäin tyyppillinen esiintyminen niin maantieteellisesti kuin ajallisestikin. Lähes kaikki RK:n tarkastamat havainnot ovat rannikolta Helsingin seudun ja Ahvenanmaan väliltä. Kauempana tästä alueesta on havaintoja vain Kotkasta, Lieksasta, Uraaisista, Valkeakoskelta, Porista ja Kristiinankaupungista, yksi kustakin. Yllä on julkaistu Jurmon 21. ja Lågskärin 28. hyväksytty yksilö. Kaikkia vanhoja sepelsieppohavainnot RK ei kuitenkaan ole tarkastanut.

Viitatieinen (*Parus palustris*) (n.5,18,4)

24.11.2000-7.4.2001 Kuopio, Neulalahti (video) (Markku Ukkonen, Kalle Ruokolainen, Antero Lindholm ym.); 1.10. Luumäki, Sarvilahti, Sarvinieki (Pekka Karhu); 11.11.-9.12. Kotka, Kuutsalo, Suurikylä (v) (Mikko Pöyhönen, Juha Hytti, Seppo Grönlund, Jarmo Vuorinen ym.); 20.11.-27.1.2002 Rääkkylä, kirkonkylä 2 (v) (Pentti Zetterberg, Tuija, Mauri & Vieno Marienberg ym.).

Kuopion havainto on julkaistu jo edellisessä katsauksessa. Rääkkylän molemmat linnut nähtiin paikalla viimeisen kerran 22.1.2002. Runsas loppusyksyn esiintyminen. Viitatieinen on syksyn ja talven laji, jonka havainnot näyttäisivät olevan lisääntymään päin.

Pussitiainen (*Remiz pendulinus*) (5,90,8)

5.4.-18.5. Kotka, Hovinsaari 2k 1n (Mikko Pöyhönen, Jouko Hiltunen, Klaus Laine, Jorma Räcköläinen ym.); 8.4. Savitaipale, Lavikanlahti (Markku Loippo, Heino Laari ym.); 12.-14.8. Oulunsalo, Nenännokka 2 (Petri & Satu Lampila, Antti Pesola, Jarno Saarinen ym.); 20.9.-2.10.

Kotka, Hovinsaari 2 1kv (v,r) (Juha Piipponen, Jorma Räcköläinen, Ari Eerola, Matti & Tuija Soini ym.).

Kotkan linnut yrittivät pesiä keväällä, mutta pesä tuhoutui. Syksyllä samalla paikalla tavattiin kuitenkin nuoria, joten pesintä ilmeisesti onnistui jossain lähistöllä. Hovinsaaren koiras 5.4. on varhaisin kevähavainto maastamme.

Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) (28, 121,-)

15.-30.7.1995 Virrat, Vaskivesi ad (Mika Ohtonen, Hannu Kettunen ym.).

Poistettu tarkastettavien joukosta vuoden 2000 alusta.

Punakottarainen (*Sturnus roseus*) (n. 26, 57,9)

3.-6.6. Kotka, Haapasaari +1kv (Irja & Matti Vähäpassi ym., ilm. Mikko Pöyhönen); 8.6. Liminka, Virkkula +1kv (Marko Dahlman, Tom Lindroos ym.); 11.-14.6. Raahe, Lehmiraanta +2kv k (video) (Heikki Tuohimaa, Jaakko Koistinen, Pekka Kärenaho, Kari Varpenius ym.); 20.-22.7. Kristiinankaupunki, Truttklobbarna 2kv tai +2kv n (video) (Kari Korhonen, Esa Partanen, Timo Heiskari, Petri Rissanen ym.); 5.-12.8. Oulu, Oritkari +1kv (Ari Rajasärkkä ym.); 11.8. Kauhajoki, Savikylä +1kv (Jaakko Rintala); 11.8. Kauhajoki, Savikylä 1kv (Jari Pitkäkoski); 15.8. Kauhajoki, Kokonkylä +1kv (Jari & Pekka Pitkäkoski, Jaakko Rintala); 22.-24.8. Pori, Murtosenmutka-Ruosniemi 1kv (Tapani Lilja, Juha Tanttu, Auli Liljalahti, Jari Lagerroos ym.); 7.-8.10. Kristiinankaupunki, Karhusaari 1kv (v) (Kari Korhonen, Esa & Antti Partanen, Timo Vanhatalo, Jari Koivuluoma).

Ruskouunilintu (*Phylloscopus fuscatus*) Mustasaarella 17.10.2001. Huomaa linnun voimakkaat päänkuviot verrattuna itäiseen tilitaltiin. © Aarne Lahti

Dusky Warbler.

Kauhajoen havainnot 11.8. ja 15.8. tulkittiin samaksi yksilöksi. Toinen erittäin runsas esiintymisvuosi perättäin toi kuusi vanhaa ja kolme nuorta lintua maahamme. Edellisenä vuonna 12 yksilöä, joista 10 vanhaa ja kaksi nuorta. Vuoden 1995 jälkeen nuoria lintuja on havaittu lähes vuosittain.

Harmaasirkku (*Miliaria calandra*) (23,41,2) 30.4. Lemland, Lågskär (v,r) (Tatu & Marja Hokkanen); 18.8.–8.9. Kuopio, Silmäsuu (Heikki Kotilainen, Jaakko Kettunen, Eelis Rissanen ym.).

1980- ja 1990-luvuilla laji havaittiin noin joka toinen vuosi ja parhaana vuotena 1981 neljä yksilöä. Toukokuu on selvästi todennäköisin tapaamiskausi. Laji sinnittelee yhä Etelä-Ruotsissa; esim. Skånessa todettiin v. 2000 neljä varmaa ja kaksi todennäköistä reviiriä (Tyrberg 2001).

Kategoria E *Certain or almost certain escapees from captivity*

Joutsenhanhi (*Anser cygnoides*) (0,3,0) 24.8.1990 Kristiinankaupunki, Trutklobbarna 3 (v) (Kari Korhonen).

Ensimmäinen havainto Suomesta. Joutsenhanhi pesii kaukana Itä-Aasiassa ja se on maailmanlaajuisesti uhanalainen. Lajia pidetään myös tarhattuna. Joutsenhanhesta on lisäksi keksytettyjä muotoja, joilla yleensä on kyhmy nokan päällä ja aina kotihanille tuttu takapainoinen olemus. Kesyn muodon havaintoja ei tarkasteta.

Morsiosorsa (*Aix sponsa*) (1,7,1) 10.4. Leppävirta, Sorsakoski n (Heikki Kotilainen, Timo Filipoff, Eino Repo ym.).

Laji on siirretty tämän havainnon jälkeen ARK tarkastettavaksi!

Tilitalti (*Phylloscopus collybita*), itäisen *tristis*-alalajin edustaja Hangossa 29.9.2001. RK hyväksyy vain kädessä tutkitut yksilöt. © Kari Soilevaara Siberian Chiffchaff.

Valkoposkisorsa (*Anas bahamensis*) (0,0,1) 23.9.–7.10. Närpiö, Piolahti (v) (Kari Korhonen, Ismo Nousiainen, Esa & Antti Partanen, Veikko Forsberg ym.).

Ensimmäinen havainto Suomesta. Valkoposkisorsa pesii Länsi-Intian saaristossa, Etelä-Amerikassa ja Galapagossaarilla. Valkoposkisorsasta tunnetaan kolme alalajia ja se on esiintymisalueellaan lähes yksinomaan paikkalintu. Tämän yksilön alalajia ei pystytty määrittämään.

Kuningasmerikotka (*Haliaeetus pelagicus*) (0,1,0) 22.4.1991 Ruovesi, Riekkolanperä ad NW (v) (Pekka Lehmusvuori, ilm. Rainer Mäkelä).

Havainto koskee yksilöä, joka kierteli eri puolilla Suomea vuosina 1991–1992.

Indigokardinaali (*Passerina cyanea*) (1,3,1) 9.–11.5. Rovaniemen mlk, Sinettä k (v) (Jukka Jokimäki, Mauri Satokangas, Marja-Liisa Kaisanlahti-Jokimäki, Pekka Saikko ym.).

Linnulla oli jalassaan rengas, joka luettiin maastossa kaukoputkella. Renkaan teksti oli DK85 1025103 9631. DK85 oli pystysuorassa, sitten 1025103 tavalliseen tapaan vaakasuorassa, sitten 96 pystysuorassa ja sen alla 31 vaakasuorassa. Renkaan alkuperää ei saatu selville, mutta se viittaa selvästi tarha-alkuperään. Siksi tämä havainto on kategoriassa E, vaikka muut indigokardinaalit on luettu D-kategoriaan. Islannissa, Irlannissa ja Puolassa laji kuuluu kategoriaan A, Ruotsissa ja Tanskassa D:hen ja Belgiassa sekä Saksassa E:hen.

Havainnot, joiden käsittely on kesken *Records still under consideration*

Arosuohaukka (*Circus macrourus*) 29.4.–1.5. Pyhäjoki, Parhalahden kalasatama 2kv (video); 13.9. Rautjärvi, Änkilä 1kv (video).

Kiljukotka (*Aquila clanga*) 29.4.2000 Pukkila, Kantele 2kv SE.

Arokotka (*Aquila nipalensis*) 8.10. Inari, Tirro 2kv (v).

Kääpiöhuitti (*Porzana pusilla*) 11.–23.5. Kokkola, Rummelö–Elbaviken k Ä (ä).

Harmaalokki (*Larus argentatus michahellis*) 15.7.–12.8. Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 4 1kv (v); 21.7.–6.8. Anjalankoski, Keltakan kaatopaikka 1kv; 15.–16.9. Anjalankoski, Keltakan kaatopaikka 1kv.

Harmaalokki (*Larus argentatus cachinnans*) 6.–28.10. Anjalankoski, Keltakan kaatopaikka 1kv.

Valkoposkitiira (*Chlidonias hybridus*) 7.6.1993 Porvoo, Kummelskär jp ad N/WNW.

Idänkäki (*Cuculus saturatus*) 7.5.–3.7. Lieksa, Savijärvi (video,r,ä); 21.5.–1.7.2000 Lieksa, Tolkee (ä).

Västaräkki (*Motacilla alba yarrellii*) 27.4.–toukokuu Turku, Hannunniitty 2kv k (v,video); 1.–4.10. Äänekoski, Kovalanniemi (v).

Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus samamisicus*) 29.4.2000 Korppoo, Jurmo +2kv k (r, v, video).

Isolepinkäinen (*Lanius excubitor homeyeri*) 23.9.2000 Kemiö, kirkonkylä ad; 15.11.–6.12.1998 Espoo, Röylä.

Hylätyt havainnot *Records not accepted*

Merikeiju (*Hydrobates pelagicus*) 15.4. Suomenlahti, laivareitillä Helsinki–Tallinna. **Karimetso** (*Phalacrocorax aristotelis*) 18.11. Kuopio, Etelä-Kallavesi, Iivarinsalo (v). **Yöhaikara** (*Nycticorax nycticorax*) 30.9. Helsinki, Malmin lento kenttä ad S. **Silkkihaikara** (*Egretta garzetta*)

Pussitiainen (*Remiz pendulinus*), nuori lintu rengastajan kädessä 22.9.2001 Kotkassa. © Tuija Soini
Penduline Tit.

5.-6.5. Haapavesi, Ainalijärvi. **Käärmekotka** (*Circus gallicus*) 19.5. Mäntsälä, Sulkava SE. **Arosuohaukka** (*Circus macrourus*) 27.4. Hailuoto, Järventaus +2kv n S; 3.5. Pyhäjoki, Parhalahden kalasatama +2kv n NNE; 11.5. Lumijoki, Varjakka +2kv n E; 17.5. Virolahti, Klamila +2kv n; 26.5. Liminka, Virkkula +2kv n; 26.5. Lumijoki, Sannanlahti +2kv n W; 26.5. Siikajoki, Alhommäki +2kv n N; 31.5. Kirkkonummi, Pampskatan +2kv n; 7.6. Pori, Leveäkari 2kv k; 28.7. Pukila, Kantele 1kv; 26.8. Ilmajoki, Alajoki +2kv n; 1.9. Pernaja, Pikku-Pernajanlahti 1kv; 2.9. Porvoo, Haikkoo, Karjalaiskylä 1kv; 3.9. Vantaa, Seutula, Isoniittu 1kv; 4.9. Kitee, Suontaus 2kv n WSW; 6.-9.9. Vaasa-Mustasaari 1kv; 8.-10.9. Lapua, Alajoen lintutorni 1kv; 20.9. Säskylä, Korttoonmäki 1kv. **Pikkukiljukotka** (*Aquila pomarina*) 28.4. Parikkala, Siikalahti subad N; 22.7. Perniö, Hamarijärvi subad/ad. **Kiljukotka** (*Aquila clanga*) 7.7. Vuolijoki, Otanmäen allas E; 26.8. Mustasaari, Vassorfjärden subad; 27.8.2000 Hanko, Taktom 2kv NNW. **Arokotka** (*Aquila nipalensis*) 1.11. Inari, kirkonkylä juv SW. **Arohiirihaukka** (*Buteo rufinus*) 14.6. Lappeenranta, Haapajärvi. **Pikkukotka** (*Hieraetus pennatus*) 21.8. Kitee, Kyyrönniemi. **Aavikkohaukka** (*Falco cherrug*) 11.-12.7. Siikajoki, Tauvo, Ulkonokka 2kv; 16.9. Lumijoki, Karin pellot 2kv; 18.9. Liminka, Virkkula ad. **Paksujalka** (*Burhinus oedicephalus*) 29.7. Kristiinankaupunki, Siipyy, Domarkobban S. **Aropääskykahlaaja** (*Glareola nordmanni*) 29.4. Kuopio, Riistavesi, Keskimäinen (ä). **Eskimosirri** (*Calidris bairdii*) 24.5. Helsinki, Vanhankaupunginlahti, Lamassaari. **Isokihu** (*Stercorarius skua*) 22.5. Pyhäjoki, Parhalahdi. **Mustanmerenlokki** (*Larus melanocephalus*) 1.6. Nauvo, Nötö 2kv W. **Harmalokki** (*Larus argentatus michahellis*) 5.9. Oulu, Ruskon kaatopaikka 1kv. **Valkoposkitiira** (*Chlidonias hybridus*) 14.5. Virolahti, Hurppu jp ad N/NE. **Lunni** (*Fratercula arctica*) 5.10. Kalajo-ki, Maakalla N; 23.10. Luvia, Säppi S. **Lyhytvarvas-pikkukiuu** (*Calandrella brachydactyla/rufescens*) 24.4. Kristiinankaupunki, Siipyn lintutorni k Ä N. **Nummikirvinen** (*Anthus campestris*) 26.7. Hanko, Halias 1-2 WNW; 26.9. Kitee, Hatunvaara SE; 6.10. Virolahti, Kellovuori NW. **Sitruunavästäräkki** (*Motacilla citreola*) 5.6.1999 Siikainen, Sammi k. **Viirusirkkalintu** (*Locustella lanceolata*) 22.6. Kontiolahti, Paihola k Ä. **Ruokosirkkalintu** (*Locustella luscinioides*) 3.7. Kirkkonummi, Stora Lonoks k Ä. **Valkopäätiainen** (*Parus cyaneus*) 21.9. Helsinki, Meri-Rastila. **Pussitiainen** (*Remiz pendulinus*) 1.5. Parikkala, Si-

kalahti; 7.7. Parikkala, Siikalahti. **Mäntysirkku** (*Emberiza leucocephalos*) 3.2. Jomala, Röjskär k. **Harmaasirkku** (*Miliaria calandra*) 9.6. Pyhäranta, Rihtniemi NE.

Lisäyksiä ja korjauksia Corrections

Myrskylintu (*Fulmarus glacialis*): 9.2.1995 oikea kunta po. *Uusikaupunki* (ilm. Tuomas Lukkari-nen).

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*): päivämäärätäydennys, jo aiemmin hyväksytty Helsingin koiras nähtiin Helsingin Puotilassa vielä 22.11.-2.12.1986 (v) (Mika Bruun).

Siperiantavi (*Anas formosa*): päivämäärätäydennys, vuoden 1994 lintu havaittiin vielä 28.4. (Tapani Numminen). Linnulla oli jalassa metallirengas (M. Ohtonen, suull. ilm.), minkä joh-

dosta ko. yksilö ja laji kokonaisuudessaan sijoitetaan E-kategoriaan.

Tavi (*Anas crecca carolinensis*): päivämäärätäydennys, Espoon Iso-Huopalahden koiras oli paikalla vielä 25.5.2000 (Leo Wallinmaa).

Arosuohaukka (*Circus macrourus*): vuoden 1998 katsauksessa Pyhäjoen Parhalahden koiraan oikea päiväys on 25.-26.4.1998 (Heikki Tuohimaa).

Suohyppä (*Vanellus leucurus*): 21.5.2000 havaintopaikka po. Merikarvia, Saunaluoto.

Taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*): 18.-21.10.2000 Luvia, Säppi lintuja oli saassa 3 yksilöä (2r) (Juha Sjöholm).

Punakottarainen (*Sturnus roseus*): päivämäärätäydennys n. 25.7.-4.8.2000 Tuupovaara, Kinnasniemi (Kari Lindblom, Sari Martikainen ym.).

Indigokardinaali (*Passerina cyanea*) koiras toukokuussa Rovaniemen mlk:ssa. Maalaus perustuu maastossa piirrettyihin luonnoksiin. © Pekka Saikko
Indigo Bunting.

Kiitokset

Tämän katsauksen havainnoista ovat antaneet asiantuntijalausuntoja Dick Forsman, Krister Mild, Lars Svensson ja Urban Olsson. Valokuvaajien lisäksi Jari Kontiokorpi ja Jukka J. Nurmi toimittivat RK:lle videomateriaalia havaituista linnuista. Pirkka Aalto, Seppo Aro, Arto Juvonen, Jari Kontiokorpi, Petri Lampila, Jukka J. Nurmi, Mika Ohtonen, Marko Pohjoismäki, Mikko Pöyhönen, Eelis Rissanen, Asko Rokala, Joni Sundström, Heikki Tuohimaa, Jani Vastamäki ja Pentti Zetterberg ovat kommentoineet katsausta ja tehneet siihen useita tarkennuksia. Pekka J. Nikander huolsi kieliasua. Timo Pulliainen ja Tapio Tohmo toimittivat tämän katsauksen rariteettikomitean kotisivuille ja valmistsivat katsauksen kartan. Kiitokset!

Summary: Rare birds in Finland in 2001

This is the 27th annual report of the Finnish Rarities Committee. It lists all accepted records for the year 2001 and some older previously unpublished records. A few records are still under consideration and will be published in the committee's next reports. Records of birds not considered to be genuine vagrants (Category E), rejected records and corrections are listed separately.

From the rarities perspective this year was fairly normal. A new species to Finland was Eleonora's Falcon. The first Swan Goose (from the year 1990) and White-cheeked Pintail were also accepted, but were placed in Category E. Other major rarities (with less than six previous records) were Ring-necked Duck, Baird's Sandpiper and Red-necked Stint. The highlight of the autumn was the influx of juvenile Pallid Harriers. Record numbers of Surf Scoters, Demoiselle Cranes, Mediterranean Gulls, and Greater and Lesser Spotted Eagles were seen. The year 2001 was also very good for Common Nightingale, Lanceolated and Booted Warbler, Marsh Tit and Rose-coloured Starling.

The details included for each record are: date and locality, number of birds if more than one, other details if known (kv = calendar year, jp = adult breeding plumage, tp = winter plumage, vp = transient plumage, n-puk. = female plumage, Å = singing, r = ringed, W (=west) etc. means migrating birds and their direction, (v)/(ä) = photographed/tape recorded (and this evidence seen or heard by the committee). The three numbers in brackets after each species's name give the total number of individuals observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period 1975–2000 and (3) in 2001 respectively.

Kirjallisuus

- Cederroth, C. 1996: Sällsynta fåglar i Sverige 1995. – SOF 1996. Fågelåret 1995. Stockholm.
- Cederroth, C. 2001: Sällsynta fåglar i Sverige 2000. – SOF 2001. Fågelåret 2000. Stockholm.
- Deutsche Seltenheitkommission 2000: Seltene Vogelarten in Deutschland 1997. – Limicola 14: 273–340.
- Forsman, D. 1999: The Raptors of Europe and The Middle East. – T & A. D. Poyser, London.
- Fremont, J.-Y. & C. H. N. 2002: Les Oiseaux Rares en France en 2000. Rapport du Comité d'Homologation National. – Ornithos 9: 2–33.
- Hagemajr, E. J. M. & Blair, M. J. 1997: The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance – T. & A. D. Poyser, London.
- Jännes, H. 1992: Muutoksia Suomen lintujen lajiluetteloon. – Lintumies 27(5): 194–199 ja 27(6): 240–247.
- Jännes, H. & Lindroos, T. 1998: Uudistuneen RK-lomakkeen täyttöohjeet. – Bongari 12: 114–122.
- Komisja Faunistyczna 2000: Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1999. – Notatki Ornitologiczne 41:293–316.
- Mikkola, K. 1978: RK:n hyväksymät vuoden 1976 harvinaisuushavainnot. – Lintumies 13(2): 58–67.

- Mikkola, K. 1980: RK:n hyväksymät vuoden 1979 harvinaisuushavainnot. – Lintumies 15(4): 163–173.
- Rogers, M. J. & the Rarities Committee 2001: Report on rare Birds in Great Britain in 2000. – British Birds 94: 452–504.
- Tucker, G. M. & Heath, M. F. 1994: Birds in Europe: Their Conservation Status. – BirdLife Conservation Series No. 3. BirdLife International. Cambridge. U.K.
- Tyrberg, T. 2001: Fågelrapport för 2000. – SOF 2001. Fågelåret 2000. Stockholm.
- Ullman, M. 2002: Tofslärka. – Vår Fågelvärld 61 (1): 47.
- van der Vliet, R. E., van der Laan, J. & CDNA 2001: Rare Birds in the Netherlands in 2000. – Dutch Birding 23: 315–347.
- Vinicombe, K. & Cottridge, D. M. 1996: Rare Birds in Britain and Ireland. A Photographic Record. – HarperCollinsPublishers, London.
- Wirdheim, A. 2001: Röd glada minskar kraftigt i Europa. – Vår Fågelvärld 60 (7).

Kirjoittajien osoitteet / Authors' addresses:

- HL: Kuhajoentie 15, FIN-01750 Vantaa
puh/tel. (09) 2905 4970
heikki.luoto@kolumbus.fi
- TA: Juoksijankatu 8 F 52, FIN-20360 Turku
puh/tel. 040 7663 397
Tapio.aalto@metsa.fi
- AL: Tornihaukantie 2 as. 15, FIN-02620 Espoo
puh/tel. (09) 5415 929
antero.lindholm@panasoft.fi
- TN: PL 20, FIN-21531 Paimio
puh/tel. (02) 4732 783
tapani.numminen@fortum.com
- VR: Päivärinnankatu 6 A 15, FIN-00250 Helsinki
puh/tel. (09) 2410 960
visa.rauste@helsinki.fi

Saapunut / Received 7.4.2002

Harmaasirkku (*Miliaria calandra*) Lemlandin Lågskärillä 30.4.2001. Uloimmat pyrstösulat ovat kokonaan rusehtavat. © Tatu Hokkanen
Corn Bunting.

Harmaasirkku Lemlandin Lågskärillä 30.4.2001. Rinnan viiruista muodostuu varsin hyvin erotuva "laikku". © Tatu Hokkanen
Corn Bunting.